

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Elżbieta Adamowicz

Konrad Walczyk

**KONIUNKTURA W PRZEMYŚLE
LISTOPAD 2019**

PL ISSN 2392-3687

Badanie okresowe nr 374

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (Przewodnicząca), Joanna Klimkowska (Sekretarz), Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)

Elżbieta Adamowicz

Małgorzata Krypa

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2019

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3687

Nr rej. PR 18393

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w przemyśle przetwórczym, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 374. W badaniu uczestniczyły 232 przedsiębiorstwa. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE /struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
	1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY	7
	2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD	10
	3. SALDA I ICH SKŁADOWE.....	11
	1) Produkcja	11
	2) Zamówienia	13
	3) Zamówienia eksportowe	15
	4) Zapasy wyrobów gotowych.....	17
	5) Ceny	19
	6) Zatrudnienie	21
	7) Sytuacja finansowa	23
	8) Ogólna sytuacja gospodarki	25
	9) Produkcja na eksport	27
	10) Konkurencyjność wyrobów na rynkach zagranicznych	29
	11) Korzyści z produkcji na eksport.....	31
	12) Przeciętny koszt produkcji	33
III.	SUMMARY	35

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W listopadzie wartość ogólnego wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGIND) zmniejszyła się w porównaniu z październikiem o 0,3 pkt. Obecna wartość wskaźnika, -10,4 pkt, jest niższa od wartości sprzed roku o 4,0 pkt. Dla sektora prywatnego wartość wskaźnika koniunktury zwiększyła się w ciągu miesiąca o 0,8 pkt i wynosi -11,1 pkt. Jest niższa niż przed rokiem o 4,8 pkt. Dla sektora publicznego wartość wskaźnika obniżyła się o 13 pkt do poziomu -3,6 pkt. Jest o 3,8 pkt wyższa od wartości sprzed roku.

2. Pogorszenie koniunktury odnotowały przedsiębiorstwa nieduże, zatrudniające do 50 pracowników oraz od 51 do 250 osób. Dla tych dwu grup wartość wskaźnika IRGIND obniżyła się odpowiednio o: 0,5 i 4,9 pkt do wysokości -15,4 i -10,9 pkt. Dla pozostałych grup odnotowano wzrost wartości wskaźnika w skali miesiąca; większy, o 9,4 pkt, dla przedsiębiorstw o zatrudnieniu od 251 do 500 pracowników, mniejszy, o 4,7 pkt, dla firm zatrudniających ponad 500 osób. Wartości wskaźnika dla obu grup wynoszą odpowiednio: -2,0 i -8,0 pkt. W skali roku spadki wartości wskaźnika odnotowano dla dwóch pierwszych grup, dla dwóch pozostałych wartości IRGIND wzrosły.

3. Poprawę koniunktury zanotowali producenci półproduktów. Wzrost wartości wskaźnika wyniósł 1,7 pkt (do poziomu -16,2 pkt). Producenci z pozostałych grup produktowych informują o pogorszeniu się koniunktury. Największy spadek wartości wskaźnika, o 8,4 pkt (do wysokości -16,7 pkt), odnotowano dla przedsiębiorstw wytwarzających dobra konsumpcyjne trwałego użytku. Dla produkcji dóbr inwestycyjnych wskaźnik zmniejszył swoją wartość o 3,3 pkt, do poziomu -4,9 pkt, a dla produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych o 1,9 pkt, do poziomu -4,4 pkt. Tylko dla producentów dóbr konsumpcyjnych wartość wskaźnika jest wyższa niż przed rokiem.

4. Poprawę koniunktury odnotowano w trzech makroregionach: północno-zachodnim, południowo-zachodnim i województwie mazowieckim. Wskaźnik koniunktury zwiększył swoją wartość dla tych makroregionów odpowiednio o: 7,9, 2,1 i 5,9 pkt. W pozostałych makroregionach koniunktura pogorszyła się; najwięcej, 7,7 pkt, IRGIND stracił w makroregionie wschodnim, a najmniej, 1,0 pkt, w makroregionie południowym. Najniższą wartość, -22,3 pkt, wskaźnik przyjął dla makroregionu centralnego, a najwyższą, 0,9 pkt, dla makroregionu północnego. Wzrost wartości wskaźnika w skali roku (o 5,0 pkt) zanotowano tylko dla makroregionu południowo-zachodniego.

5. Październikowa poprawa koniunktury trwała krótko. W listopadzie wartość wskaźnika koniunktury ponownie zmalała. Wartości sald odpowiedzi na główne pytania ankiety wprawdzie wzrosły, jednak ledwie nieznacznie i pozostają ujemne. Utrzymuje się negatywne oddziaływanie czynników cyklicznych. Pogorszenie koniunktury widoczne jest zwłaszcza w eksporcie i ocenach jego opłacalności. Producenci są bardzo pesymistyczni w ocenie koniunktury w przemyśle przetwórczym w nadchodzących miesiącach. Rozpoczęło się sezonowe spowolnienie i trudno oczekiwać poprawy w najbliższym okresie.

6. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji zwiększyła się w ciągu miesiąca o 0,3 pkt do poziomu -1,3 pkt. Wciąż jest jednak niższa od wartości sprzed roku (o 3,5 pkt). O wzroście wielkości produkcji w skali miesiąca informują tylko firmy publiczne. W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost wielkości produkcji miał miejsce u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda zwiększyła się o 26,7 pkt), a spadek zanotowano tylko u producentów półproduktów (o 11,5 pkt). Firmy spodziewają się znacznego spadku wielkości produkcji w kolejnych miesiącach.

7. Zwiększyła się również wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień (o 3,8 pkt). Wynosi obecnie -16,3 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku o 12,1 pkt. Miesięczny wzrost wartości salda odnotowano dla firm z obu sektorów własnościowych. W przekroju wg głównych grup

produktowych największy wzrost wielkości zamówień miał miejsce w produkcji półproduktów (wartość salda wzrosła o 9,8 pkt), a spadek odnotowano wyłącznie w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 6,3 pkt). Firmy przewidują, że w następnych miesiącach wielkość zamówień zmniejszy się.

8. Saldo odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień eksportowych zwiększyło swoją wartość o 3,5 pkt do poziomu -24,4 pkt. O wzroście poziomu zamówień eksportowych informują tylko firmy prywatne. Obecna wartość salda ogółem jest niższa od wartości sprzed roku o 13,9 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost wielkości zamówień eksportowych miał miejsce w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda zwiększyła się o 12,7 pkt), a spadek odnotowano jedynie w produkcji dóbr inwestycyjnych (o 5,4 pkt). Prognozowany jest niewielki spadek wielkości zamówień eksportowych w nadchodzących miesiącach.

9. Poziom zapasów obniżył się w ciągu miesiąca o 2,2 pkt. Spadek wartości salda odnotowano tylko dla firm prywatnych. Obecna wartość salda, -3,8 pkt, jest niższa od wartości sprzed roku o 7,6 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy spadek wielkości zapasów miał miejsce w produkcji dóbr inwestycyjnych (wartość salda zmalała o 4,7 pkt), a największy wzrost w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 10 pkt). Producenci spodziewają się dalszego spadku wielkości zapasów w najbliższych miesiącach.

10. Obniżyło się tempo wzrostu cen wyrobów gotowych. Wartość salda zmniejszyła się o 3,2 pkt do wysokości 3,8 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku o 6,3 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy spadek cen miał miejsce w produkcji półproduktów (wartość salda obniżyła się o 4,3 pkt), a największy wzrost w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 1,7 pkt). Przedsiębiorstwa spodziewają się gwałtownego przyspieszenia wzrostu cen wyrobów gotowych w najbliższym okresie.

11. Poziom zatrudnienia nie zmienił się w ciągu ostatniego miesiąca. Wartość salda wynosi -7,0 pkt i jest niższa od wartości sprzed roku o 1,8 pkt. Poziom zatrudnienia w firmach prywatnych niemal się nie zmienił (wartość salda wzrosła o 0,1 pkt); w przedsiębiorstwach publicznych nastąpił spadek (o 13,8 pkt). W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost wielkości zatrudnienia miał miejsce w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 4,5 pkt), a największy spadek w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 18,3 pkt). Przewidywane jest zmniejszenie wielkości zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

12. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw poprawiła się, o czym informują zarówno firmy prywatne jak i publiczne. Wartość salda zwiększyła się w ciągu miesiąca o 9,4 pkt do wysokości -11,4 pkt. Jest jednak niższa niż przed rokiem o 9,9 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największą poprawę sytuacji finansowej odnotowano u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda wzrosła o 19,5 pkt), a najmniejszą u producentów nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 7,9 pkt). Firmy przewidują, że ich sytuacja finansowa w kolejnych miesiącach pogorszy się.

13. Pogorszyły się opinie producentów nt. sytuacji gospodarczej w kraju. W ciągu miesiąca wartość salda zmniejszyła się o 6,7 pkt. Obecnie wynosi -24,8 pkt i jest o 21,7 pkt niższa do wartości sprzed roku. Gorzej stan gospodarki oceniają firmy z obu sektorów własnościowych. W przekroju wg głównych grup produktowych największe pogorszenie się ocen sytuacji w polskiej gospodarce zanotowano u producentów nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda niższa niż przed miesiącem o 10,3 pkt), a poprawę tylko u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 8,3 pkt). Ankietowani spodziewają się znacznego pogorszenia ogólnej sytuacji gospodarczej kraju w najbliższym okresie (wartość salda diagnostycznego wynosi aż -43,3 pkt).

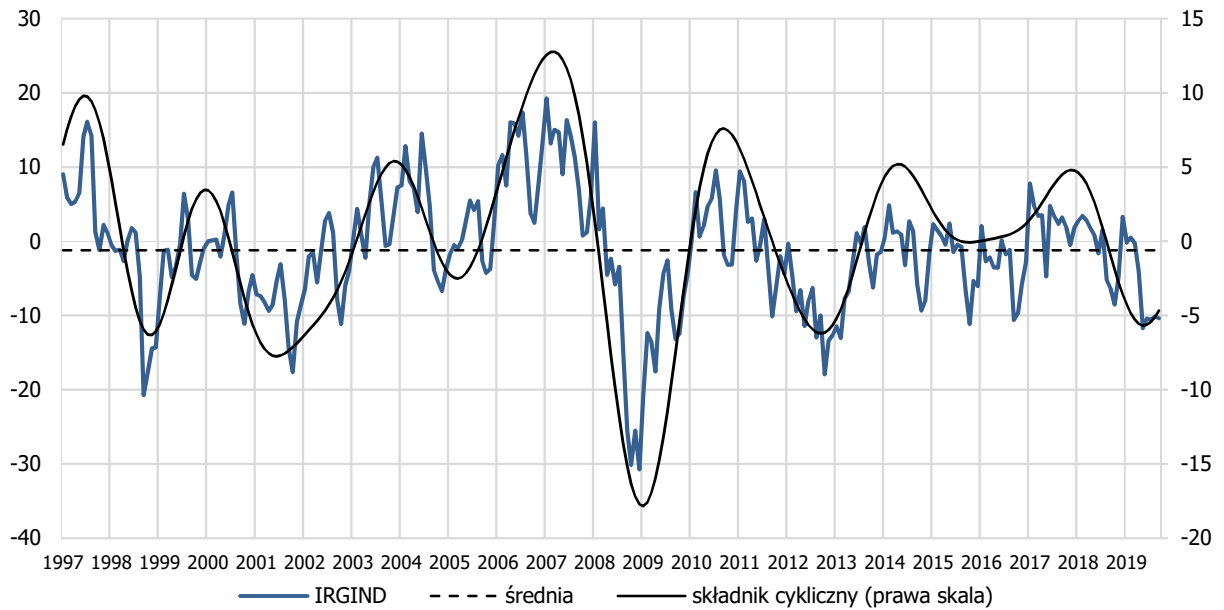
14. Zmniejszyła się wielkość produkcji na eksport. Wartość salda obniżyła się w ciągu kwartału o 4,2 pkt. Obecnie wynosi -14,8 pkt i jest niższa od wartości sprzed roku o 9,4 pkt. Spadek wielkości eksportu dotyczy tylko firm publicznych. W przekroju wg głównych grup produktowych największy spadek wielkości produkcji eksportowej miał miejsce u producentów półproduktów (wartość salda zmniejszyła się o 10,3 pkt), a najmniejszy u producentów dóbr inwestycyjnych (o 3,3 pkt). Przewidywany jest wzrost wielkości produkcji na eksport w następnym kwartale.

15. W porównaniu z sierpniem zmalała konkurencyjność produkcji na eksport oraz zmniejszyły się względne korzyści z produkcji eksportowej. Spadki wartości obu sald zanotowano również w skali roku. Firmy przewidują utrzymanie się tych tendencji w kolejnym kwartale.

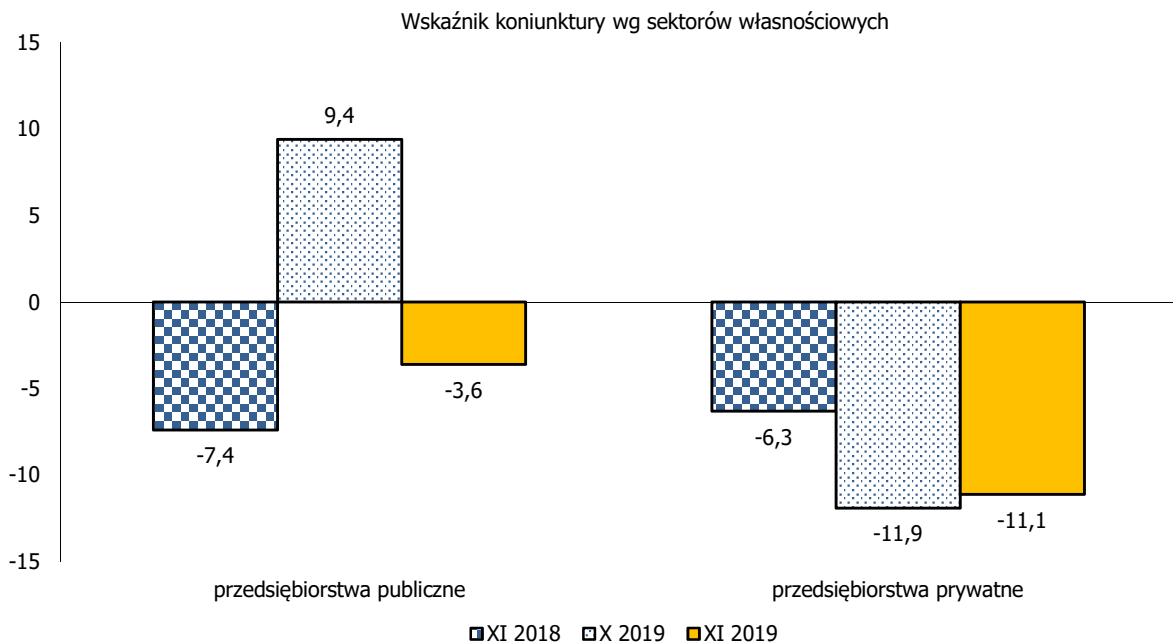
16. Odnotowano natomiast wzrost przeciętnego kosztu produkcji. Wartość salda zwiększyła się w ciągu kwartału o 2,9 pkt, a w skali roku wzrost wyniósł 5,0 pkt. O wzroście kosztu informują zarówno firmy prywatne jak i publiczne. W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost kosztu jednostkowego miał miejsce w produkcji półproduktów (wartość salda zwiększyła się o 7,5 pkt), a największy spadek w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 4,3 pkt). Spodziewany jest nieznaczny spadek przeciętnego kosztu produkcji w przyszłym kwartale.

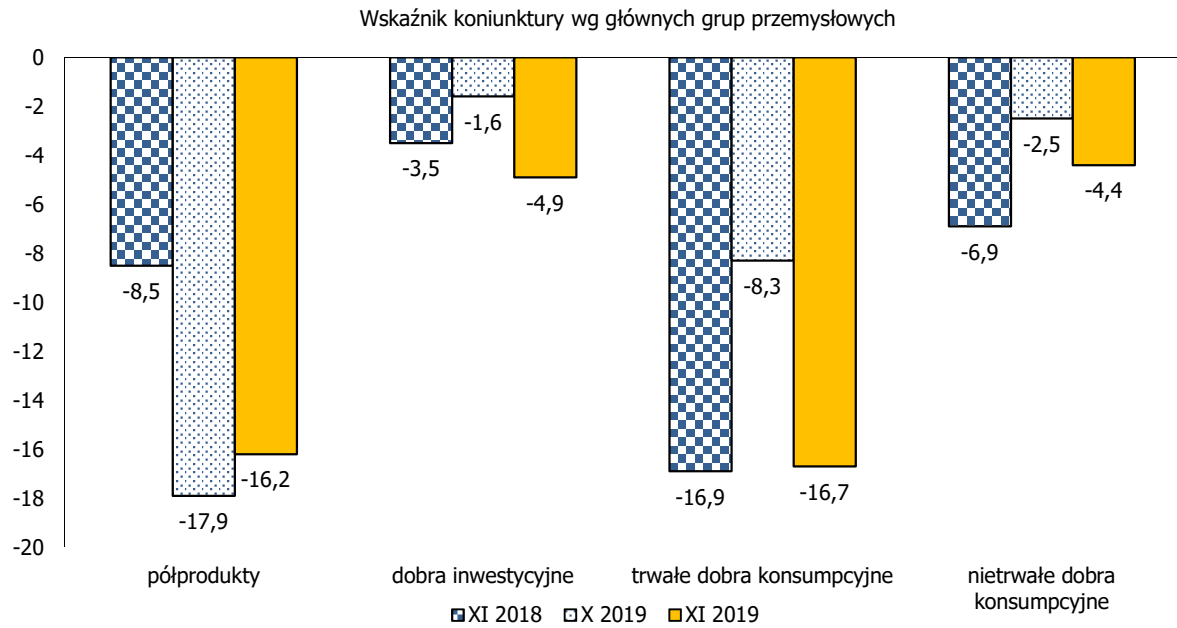
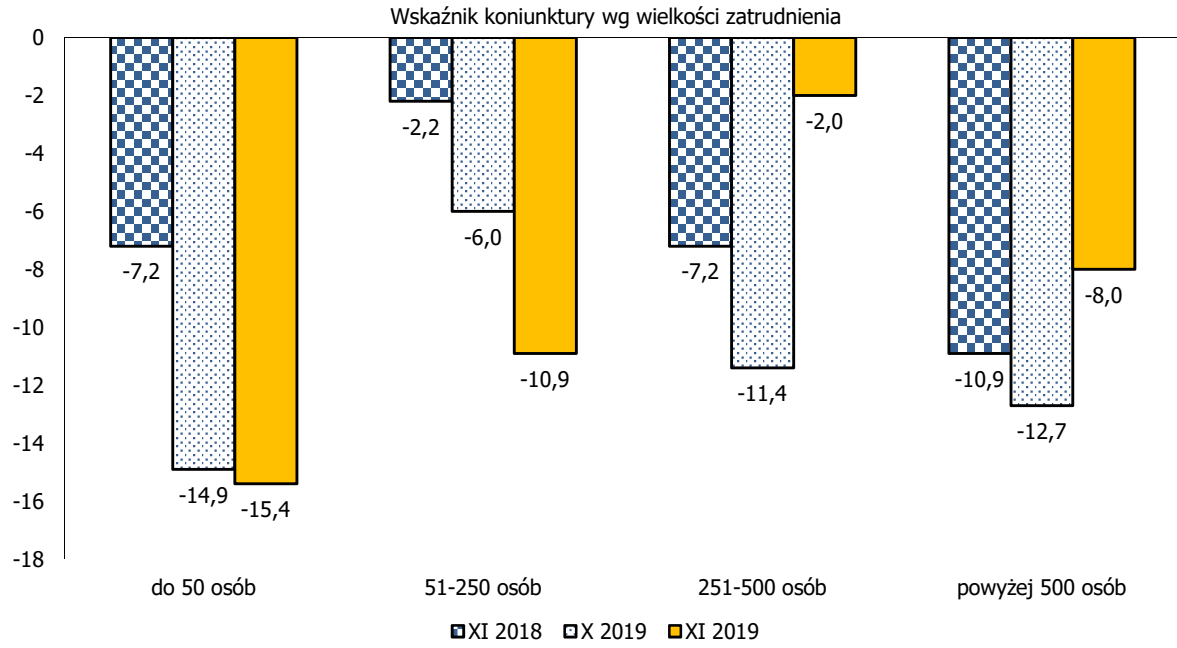
II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

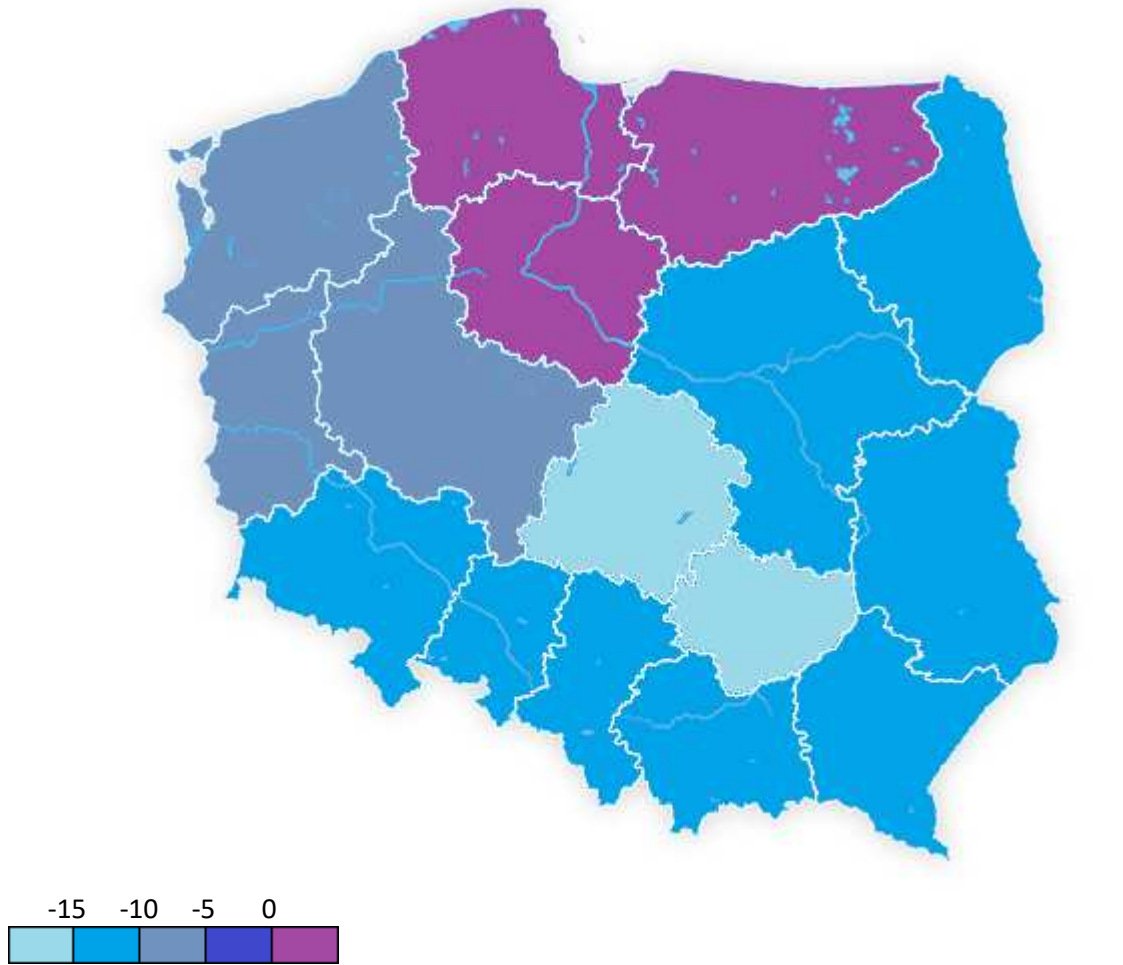

składowe salda	XI'18	VII'19	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19
1. wielkość produkcji – przewidywania	-11,1	-5,8	-2,9	-10,0	-11,9	-18,6
2. wielkość zamówień – stan	-4,2	-21,2	-23,3	-22,1	-20,1	-16,3
3. zapasy - stan	3,8	8,2	5,1	-0,3	-1,6	-3,8
wskaźnik koniunktury (IRGIND): (1.+2.-3.)/3	-6,4	-11,7	-10,4	-10,6	-10,1	-10,4

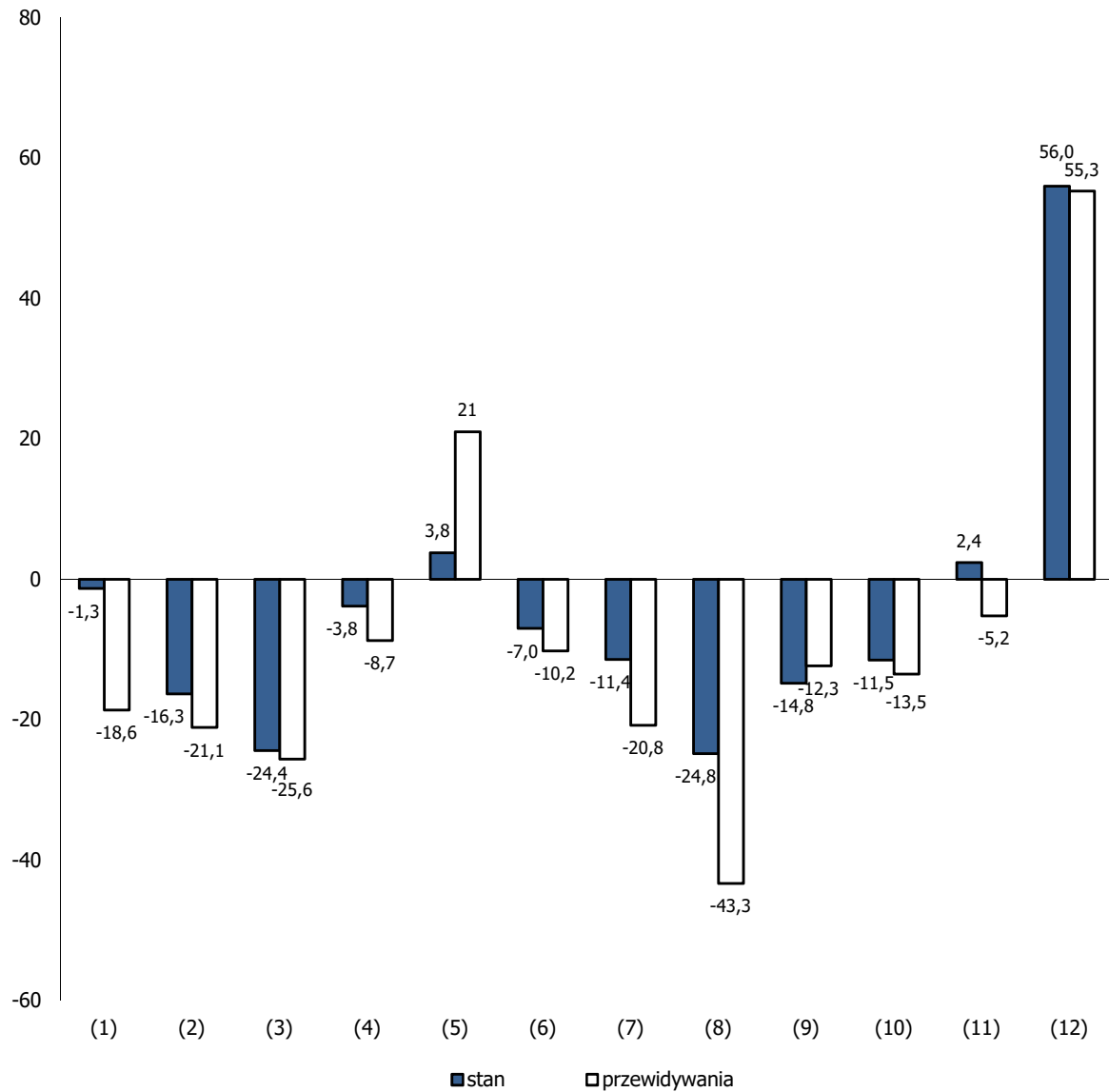

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

	XI'18	X'19	XI'19
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	-6,8	-13,6	-14,6
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	-1,8	-13,3	-5,4
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	-15,5	-12,6	-10,5
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	1,0	4,3	0,9
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	-13,7	-15,4	-22,3
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	-5,3	-5,5	-13,2
Województwo mazowieckie	-8,7	-17,2	-11,3

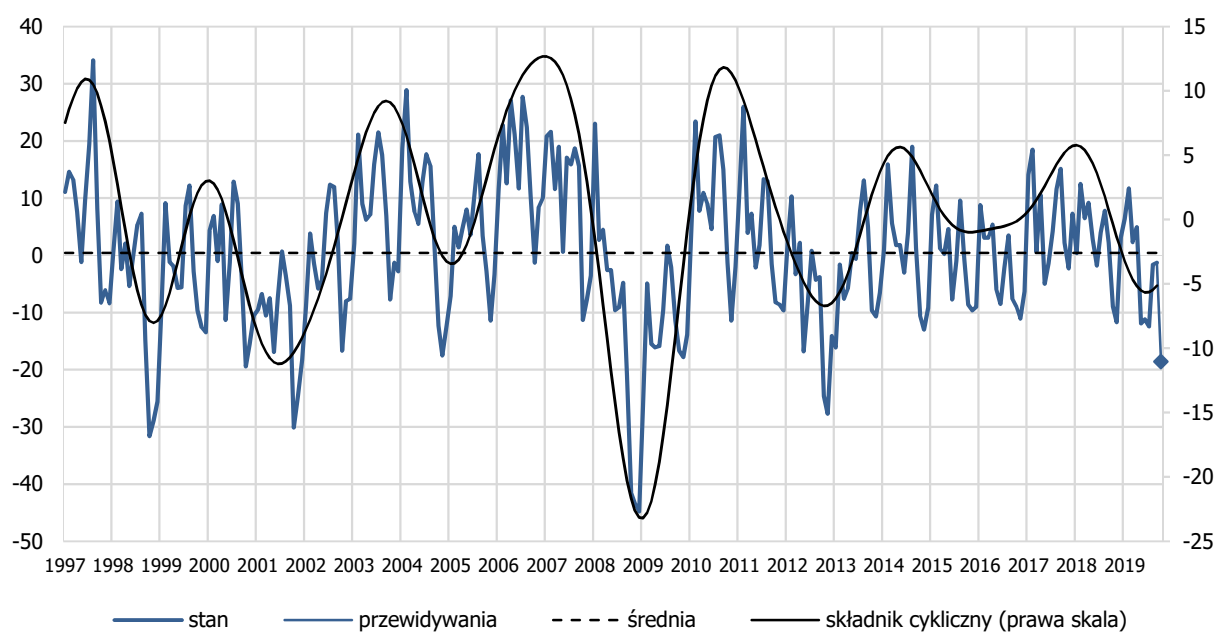
2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD

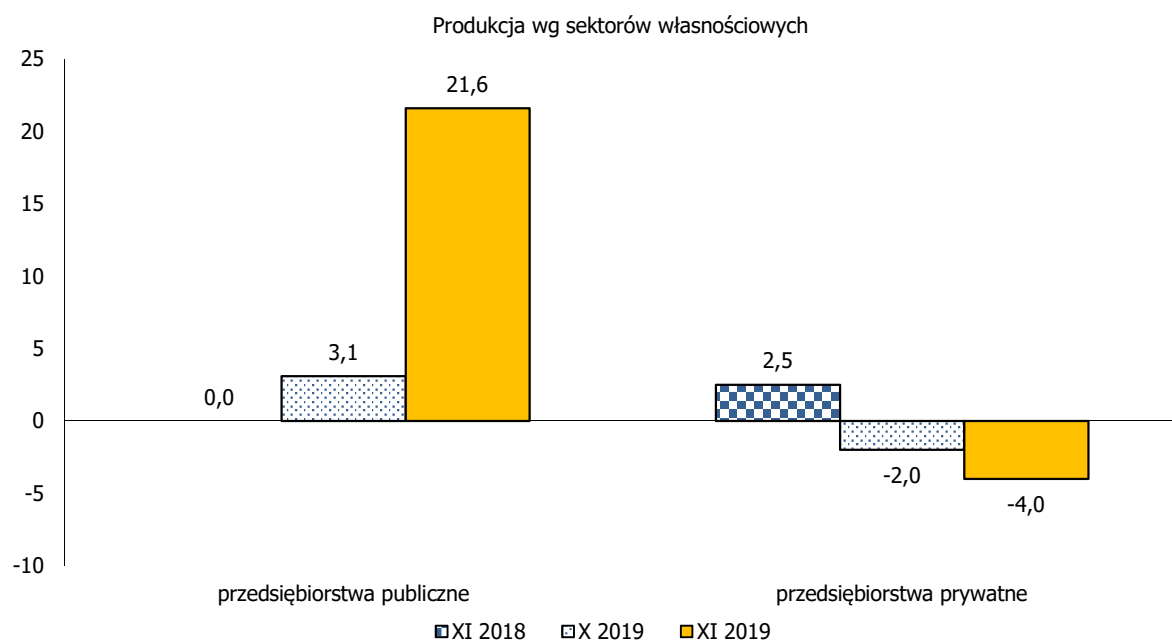
- (1) produkcja
- (2) zamówienia ogółem
- (3) zamówienia eksportowe
- (4) zapasy wyrobów gotowych
- (5) ceny
- (6) zatrudnienie
- (7) sytuacja finansowa
- (8) ogólna sytuacja gospodarki polskiej
- (9) produkcja eksportowa
- (10) konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych
- (11) korzyści z produkcji eksportowej/korzyści z produkcji krajowej
- (12) przeciętny koszt produkcji

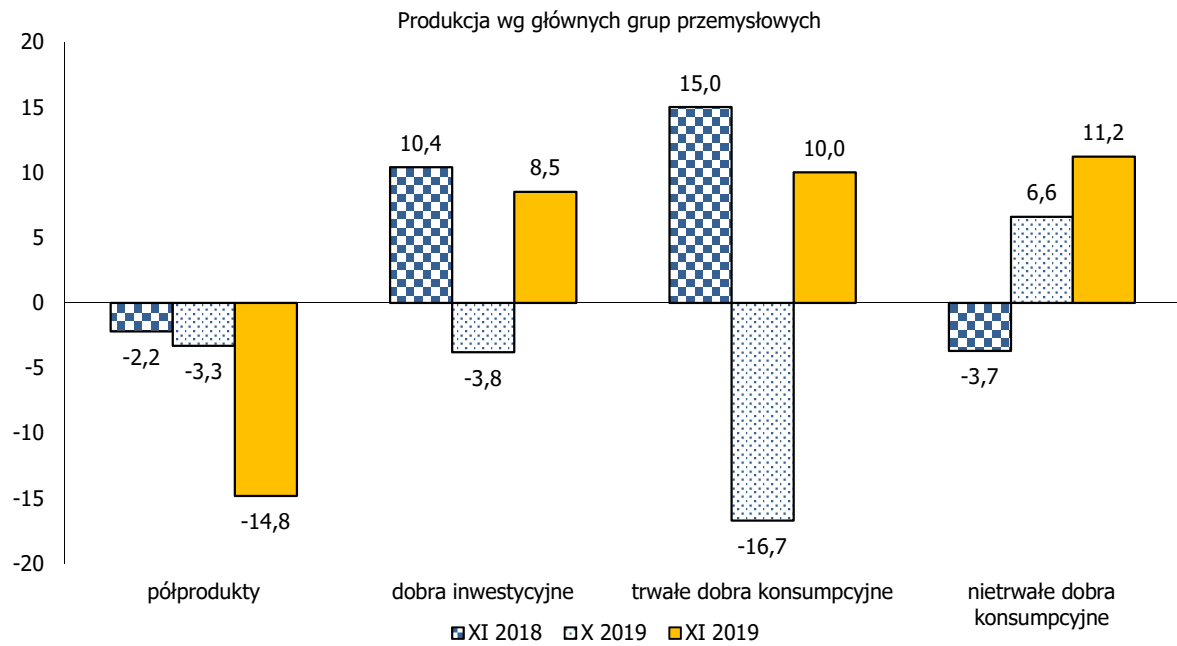
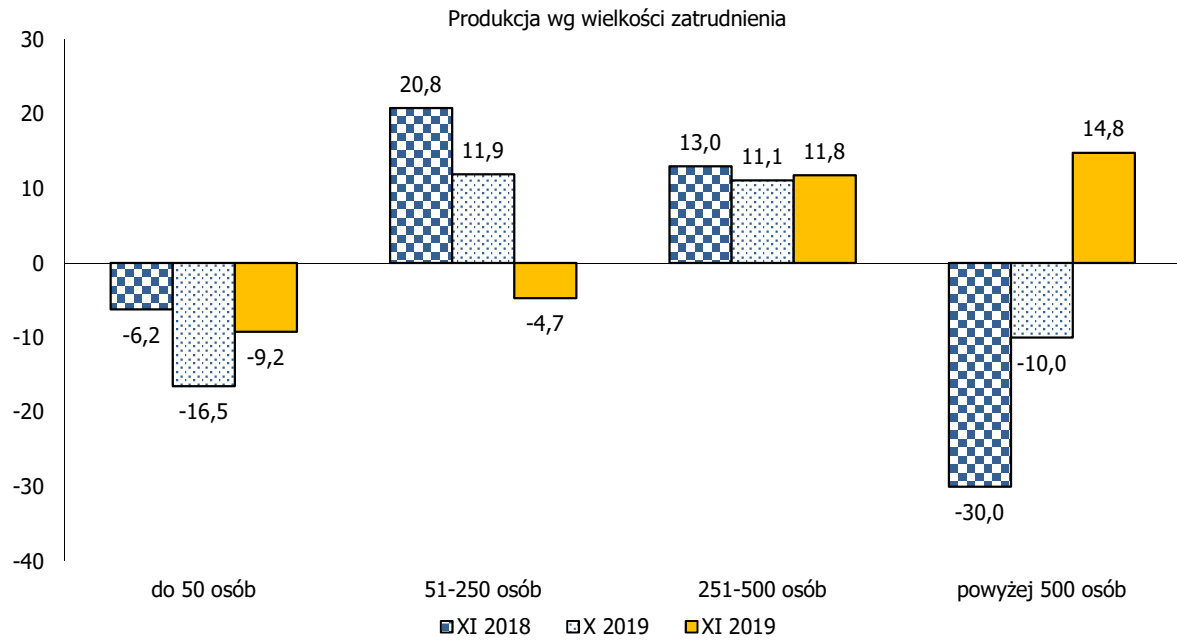
3. SALDA I ICH SKŁADOWE

1. Produkcja

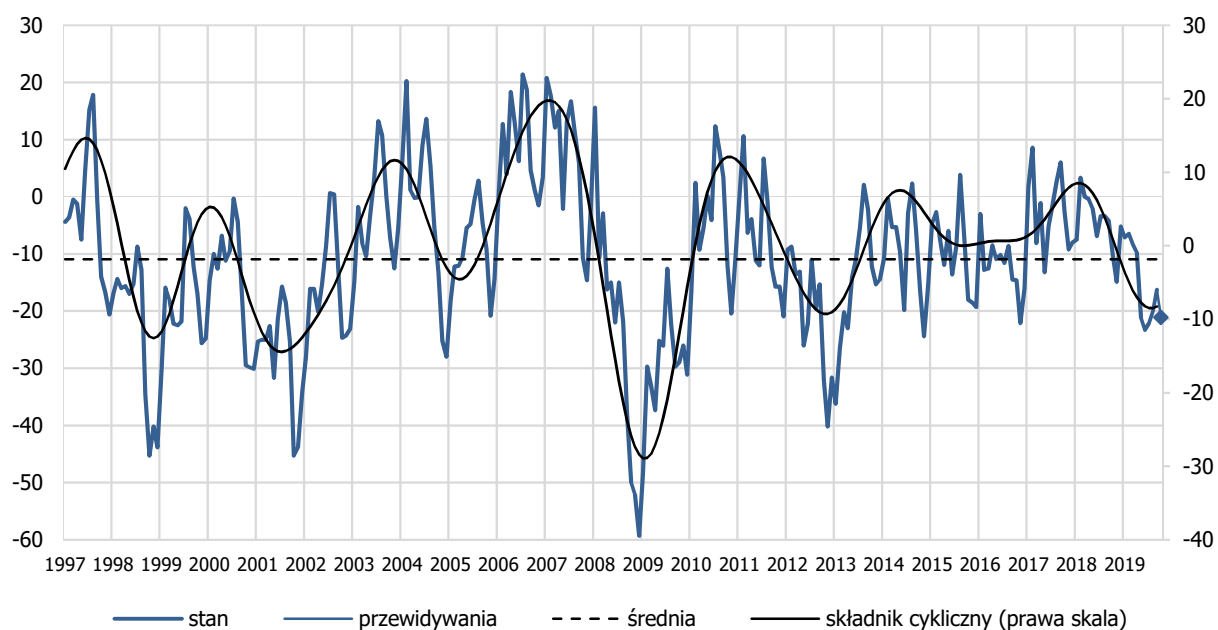

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
wzrost	25,5	19,4	18,1	24,9	21,0	13,5
brak zmiany	51,2	50,0	51,5	48,7	56,7	54,4
spadek	23,3	30,6	30,5	26,4	22,3	32,1
saldo (1.-3.)	2,2	-11,2	-12,4	-1,6	-1,3	-18,6

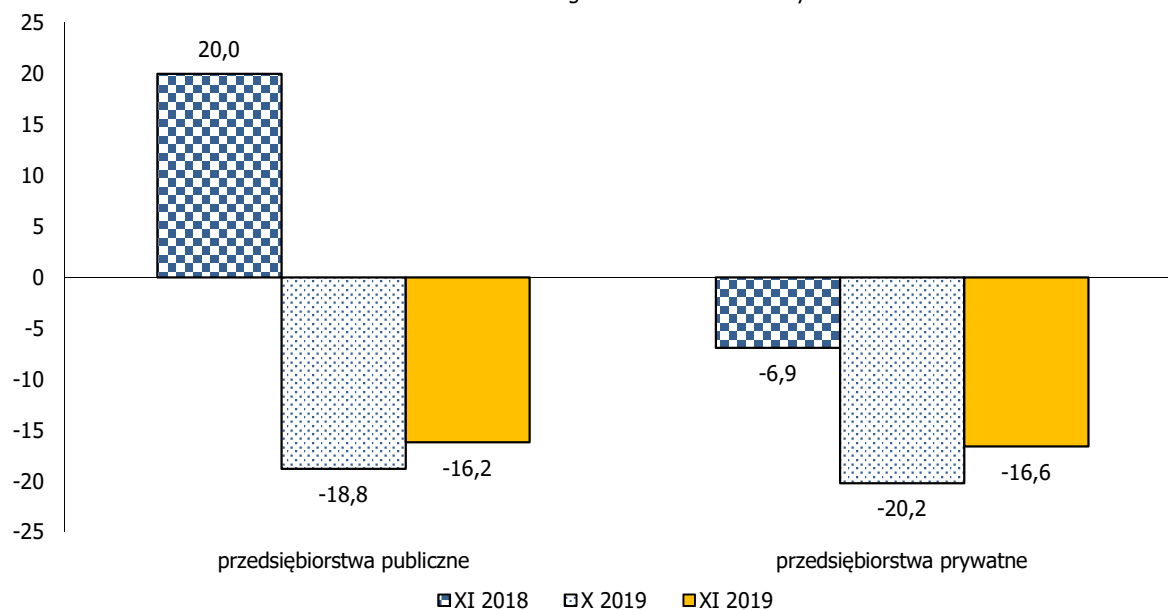

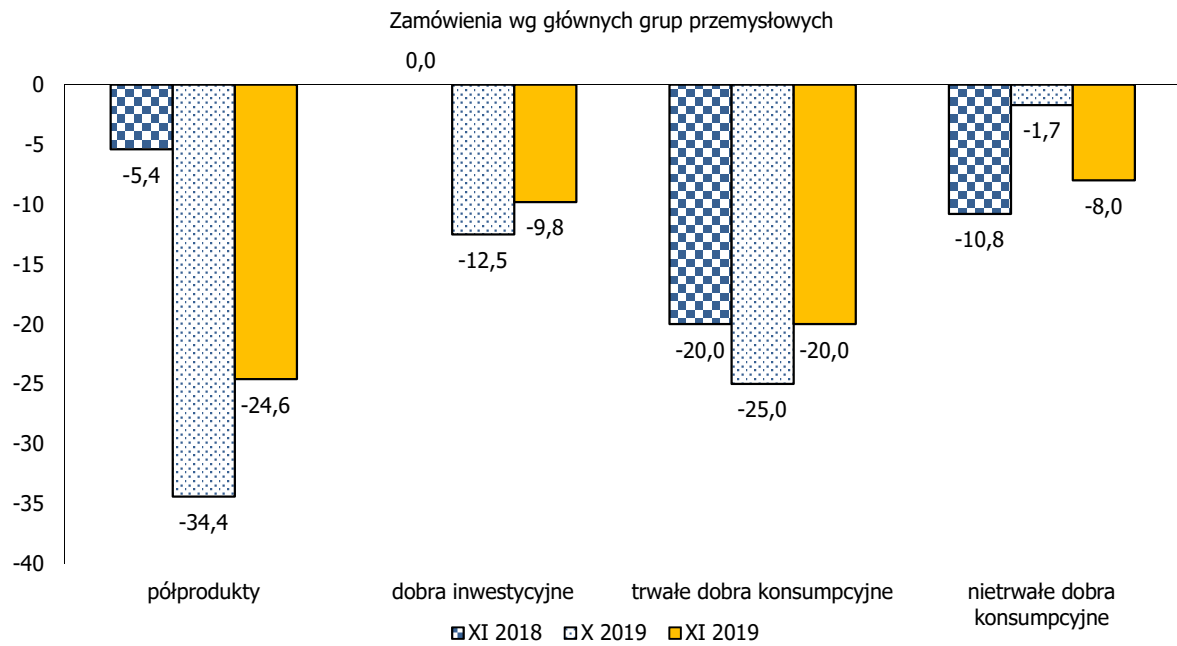
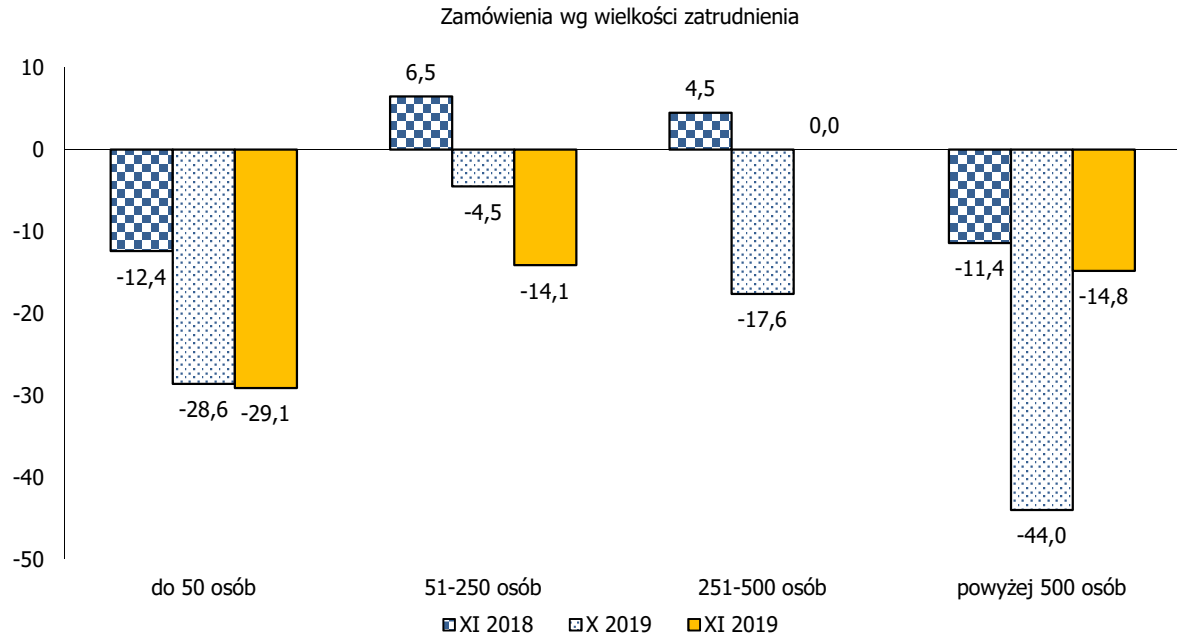
2. Zamówienia ogółem

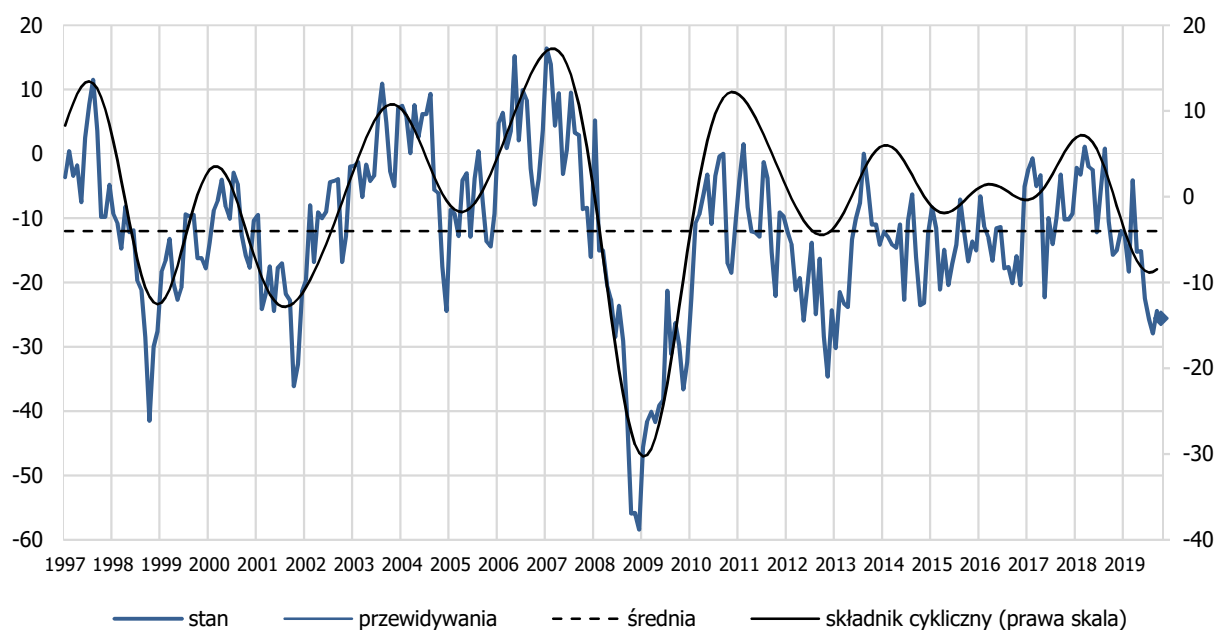
	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
wzrost	21,5	15,3	12,1	17,2	13,9	11,4
brak zmiany	52,7	46,1	53,6	45,4	56,0	56,1
spadek	25,7	38,6	34,2	37,3	30,2	32,5
saldo (1.-3.)	-4,2	-23,3	-22,1	-20,1	-16,3	-21,2

Zamówienia wg sektorów własnościowych

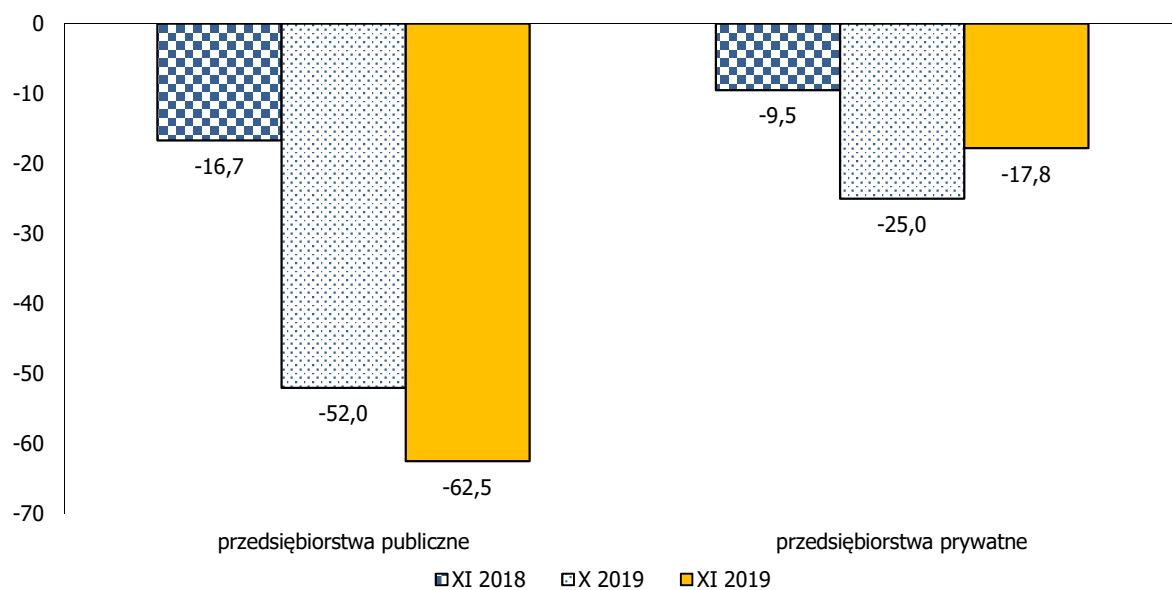

3. Zamówienia eksportowe

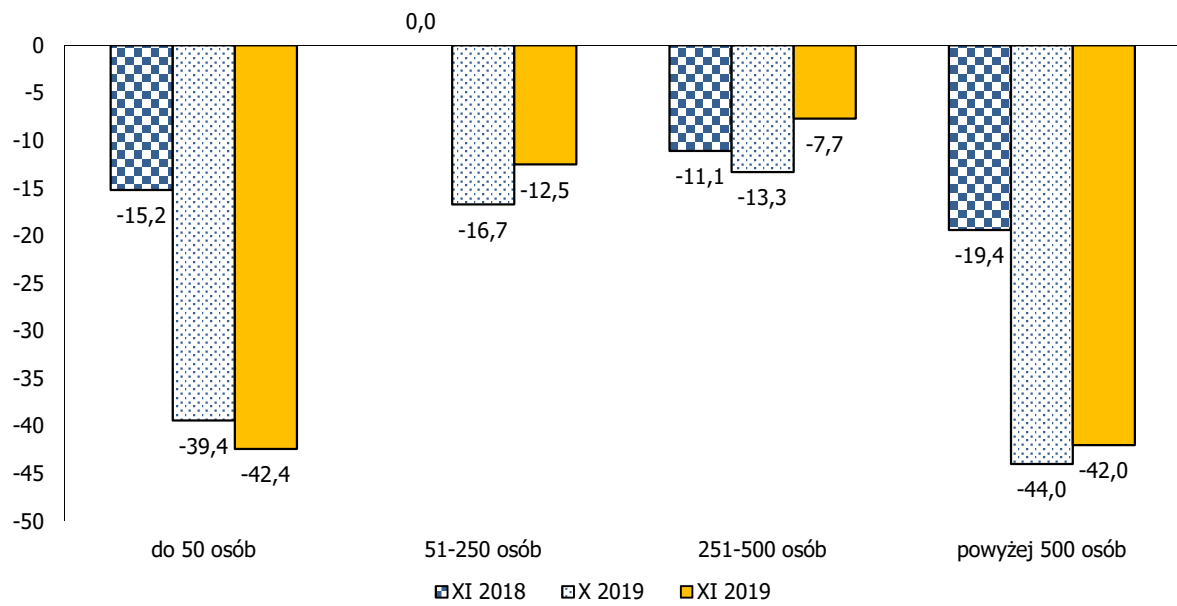

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
wzrost	19,1	12,5	11,9	10,9	12,4	10,0
brak zmiany	51,3	52,5	50,5	50,2	50,7	54,3
spadek	29,6	35,0	37,6	38,9	36,9	35,6
nie dotyczy	65,2	50,8	70,5	59,4	63,6	62,1
saldo (1.-3.)	-10,5	-22,5	-25,7	-27,9	-24,4	-25,6

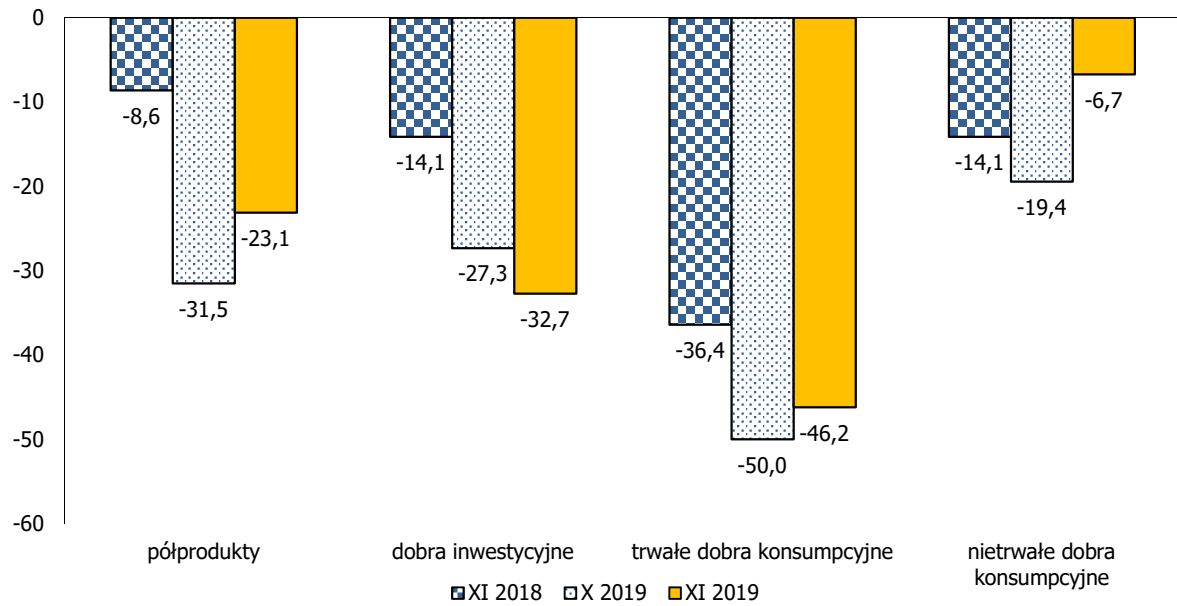
Zamówienia eksportowe wg sektorów własnościowych

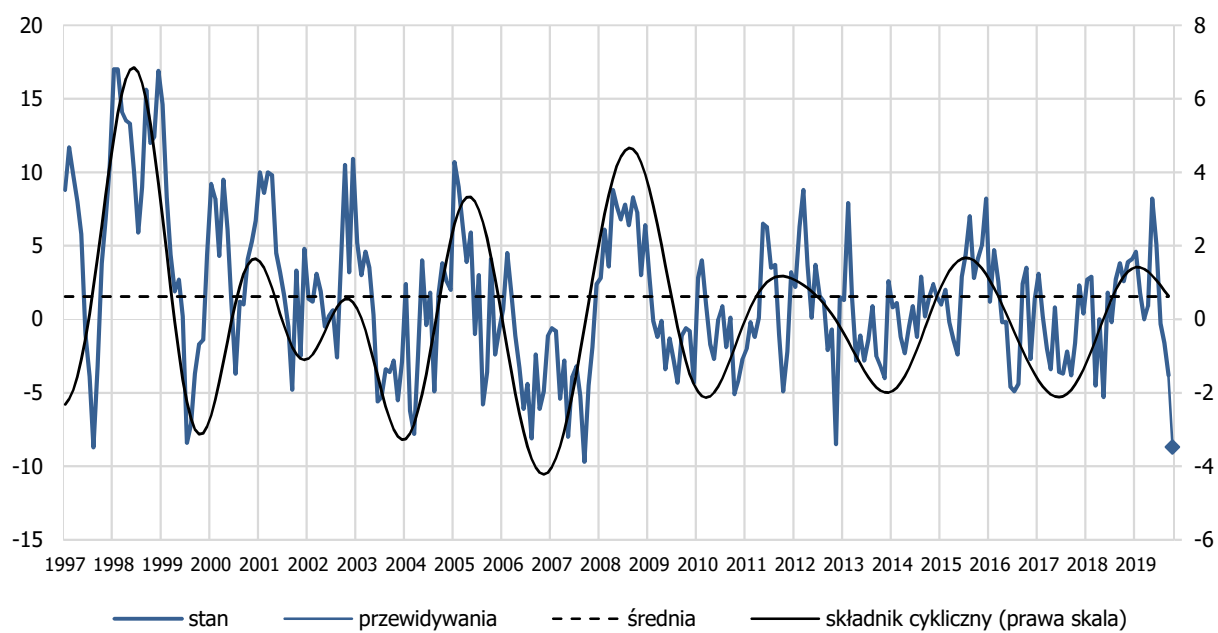
Zamówienia eksportowe wg wielkości zatrudnienia

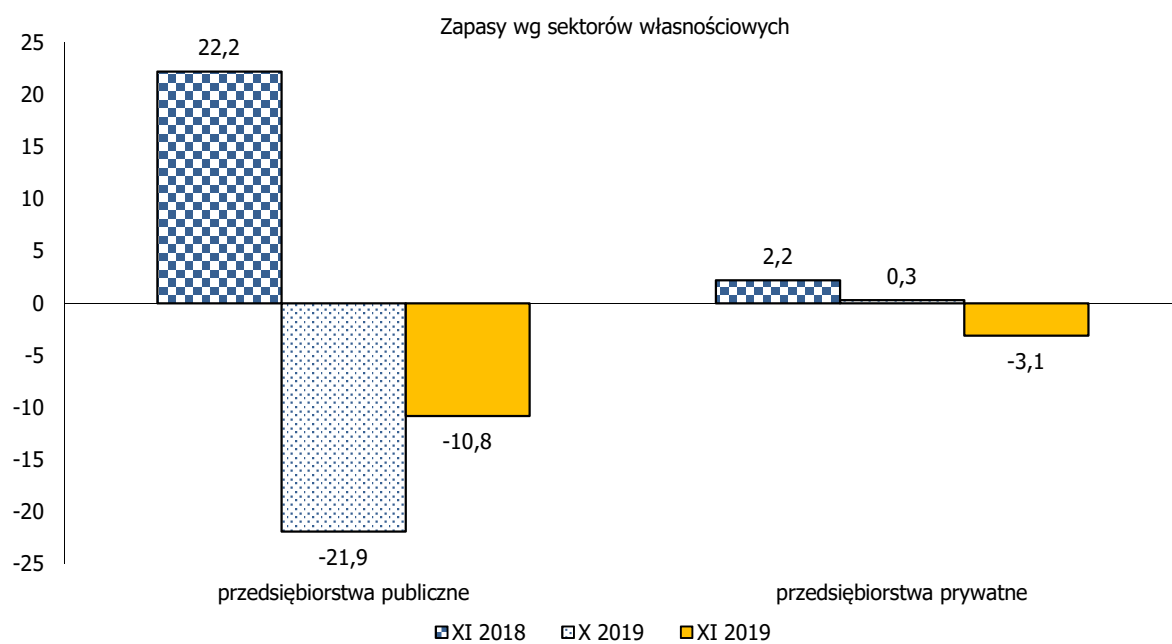
Zamówienia eksportowe wg głównych grup przemysłowych

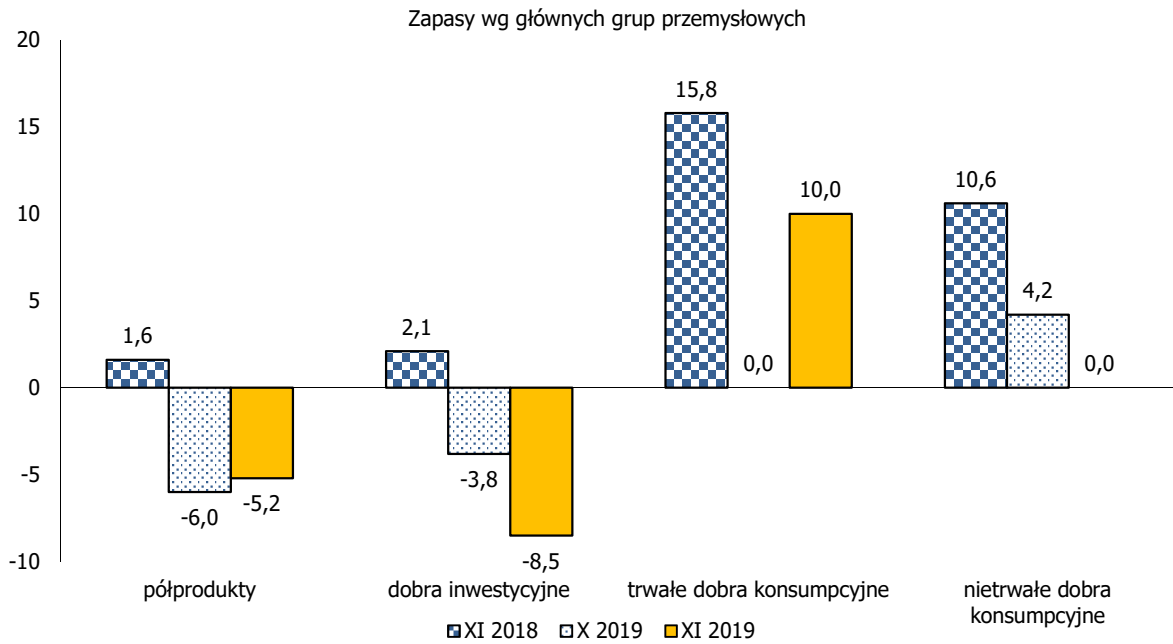
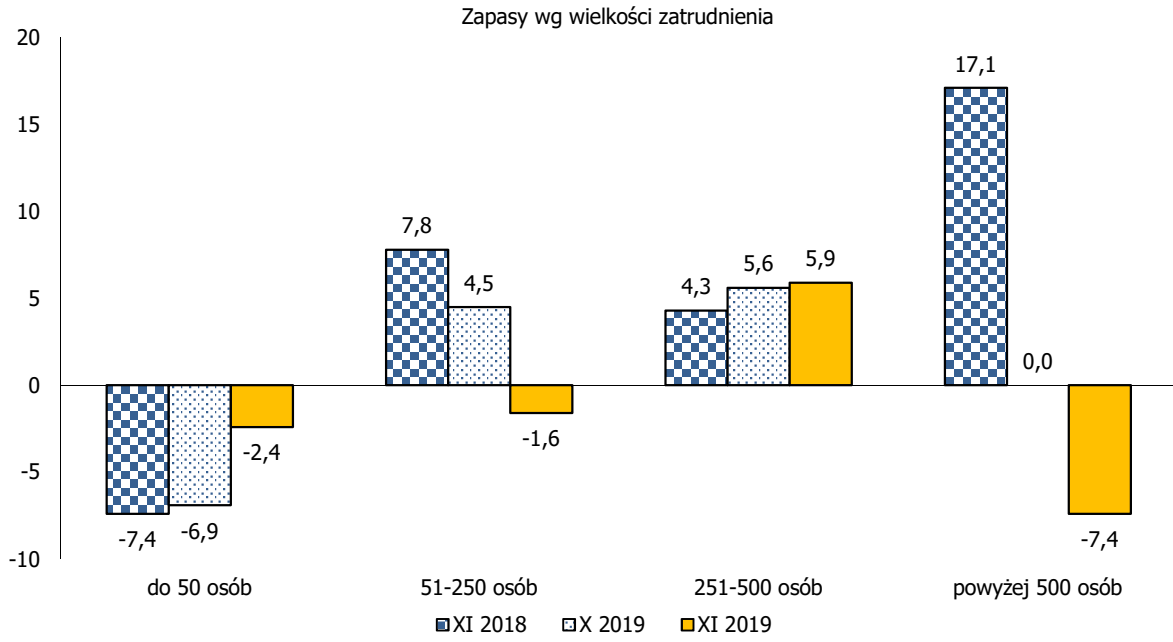

4. Zapasy

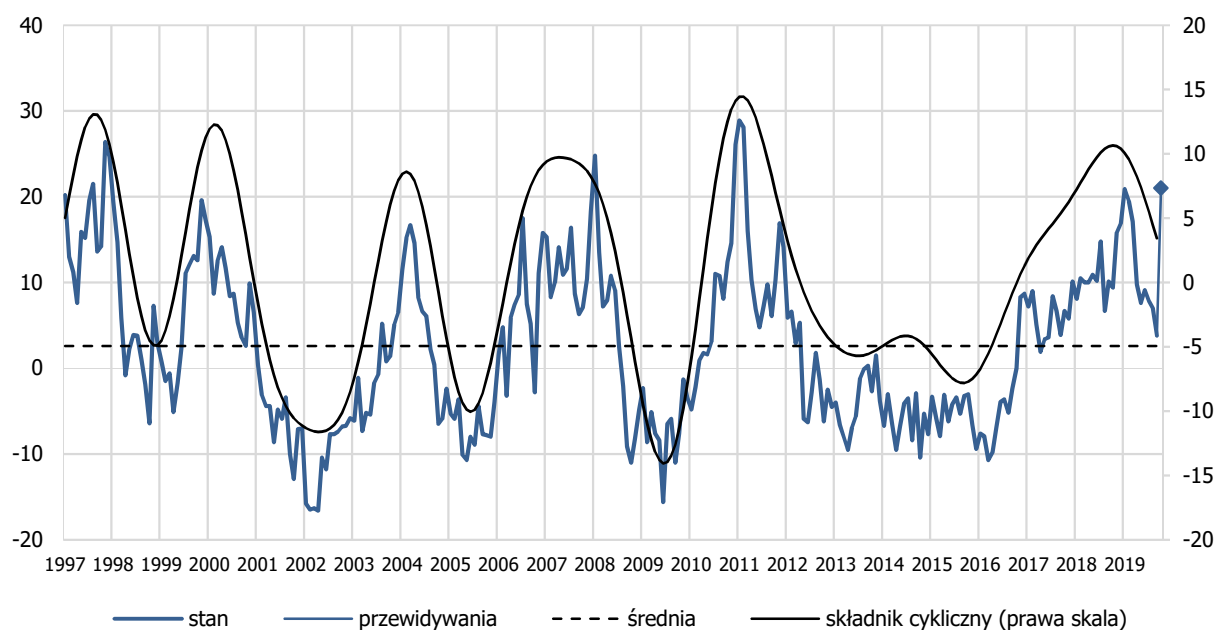

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
wzrost	18,3	19,7	16,0	17,4	13,7	11,2
brak zmiany	67,1	65,7	67,8	63,7	68,9	68,9
spadek	14,6	14,6	16,3	18,9	17,5	19,9
saldo (1.-3.)	3,8	5,1	-0,3	-1,6	-3,8	-8,7

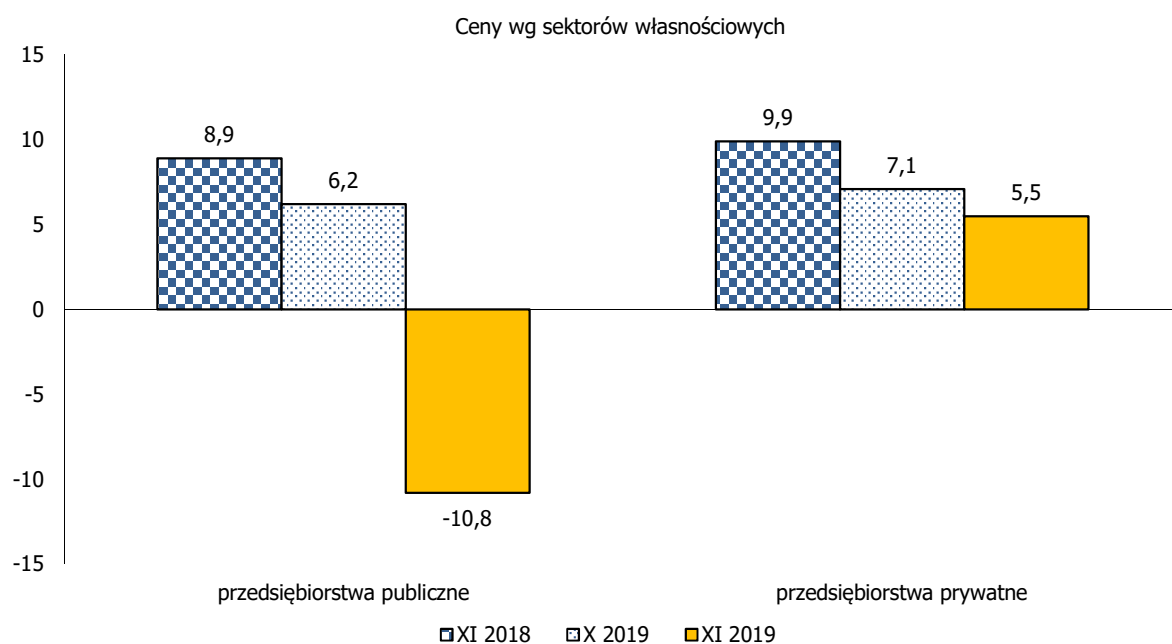

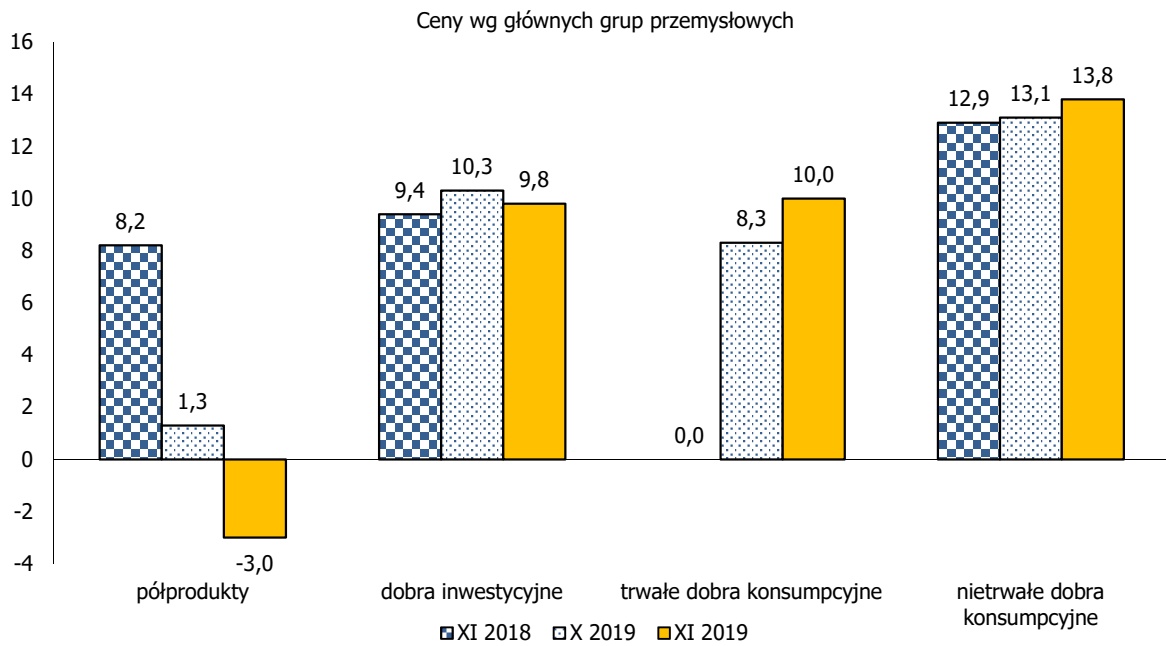
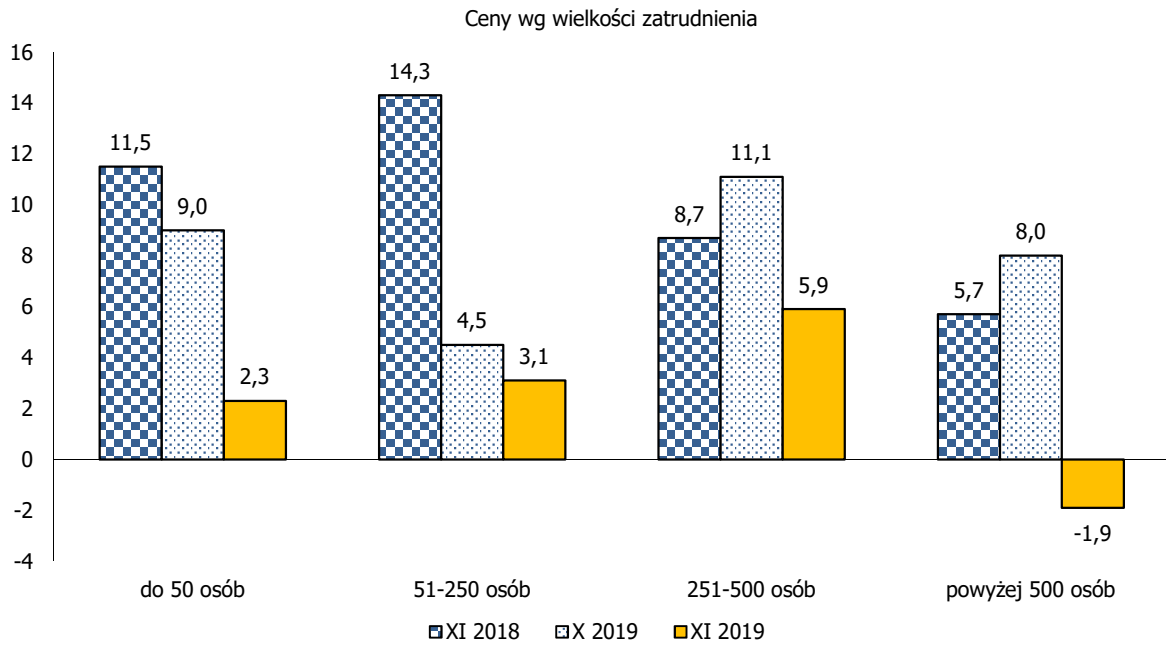

5. Ceny

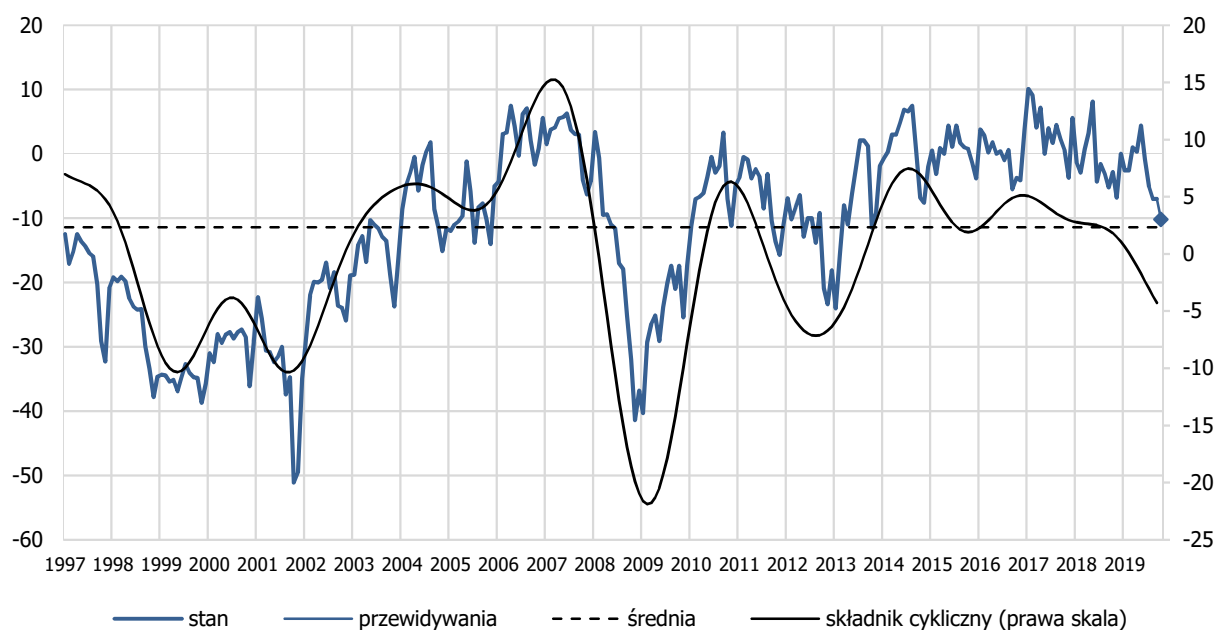

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
wzrost	16,0	15,1	15,9	15,9	14,6	29,0
brak zmiany	78,1	79,0	76,0	75,3	74,7	62,9
spadek	5,9	5,9	8,1	8,9	10,8	8,1
saldo (1.-3.)	10,1	9,1	7,8	7,0	3,8	21,0

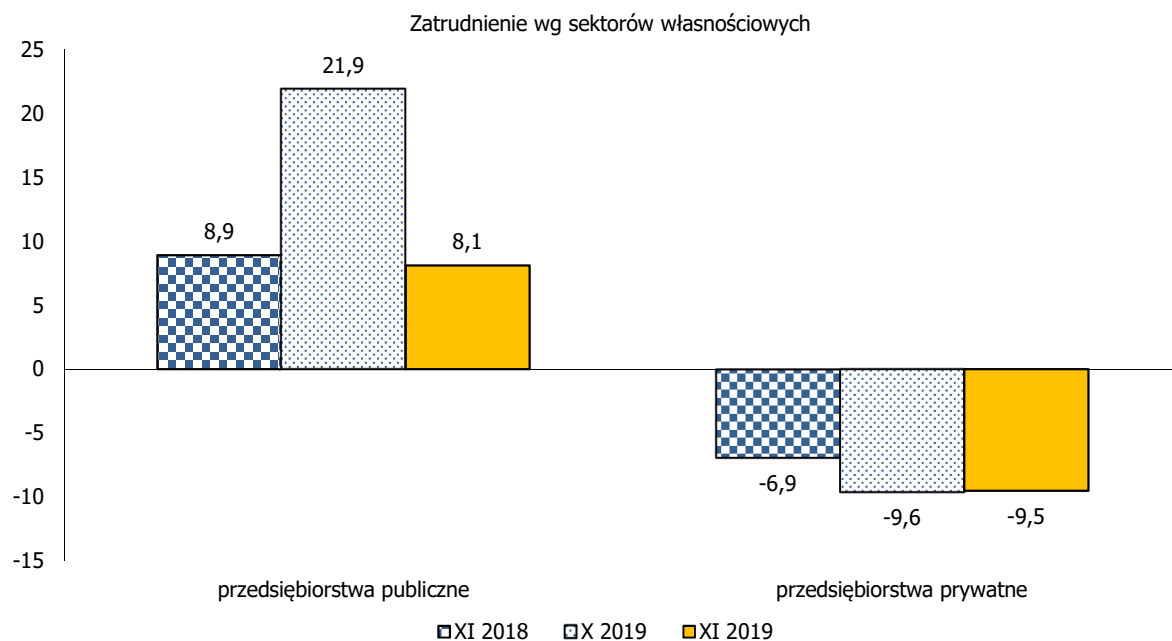

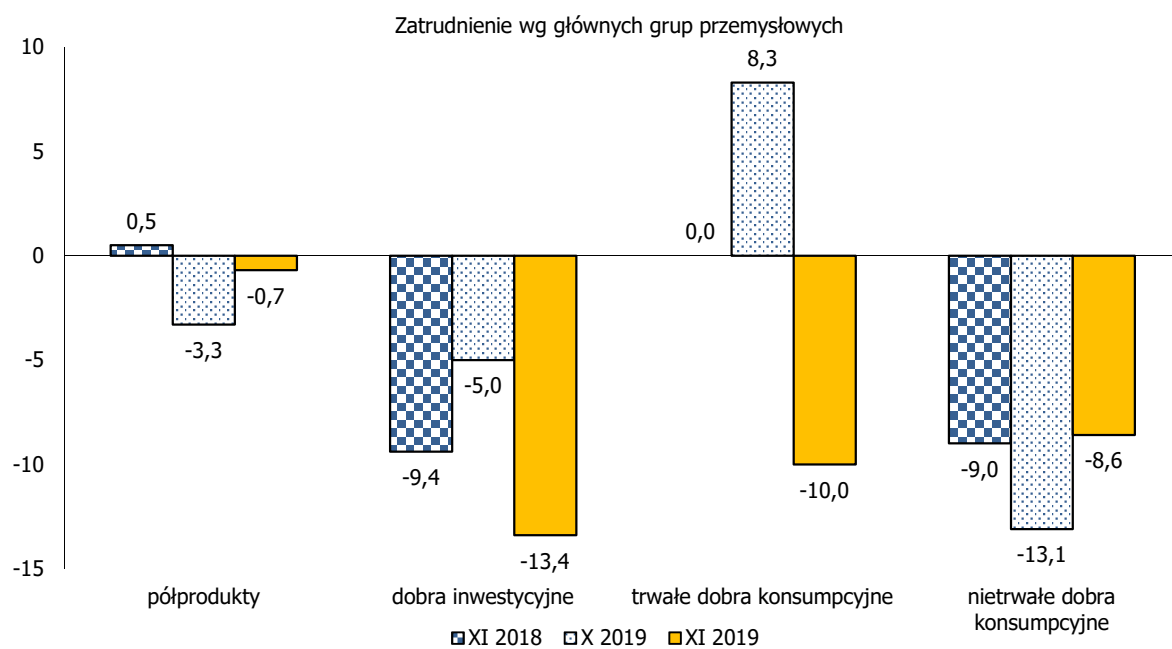
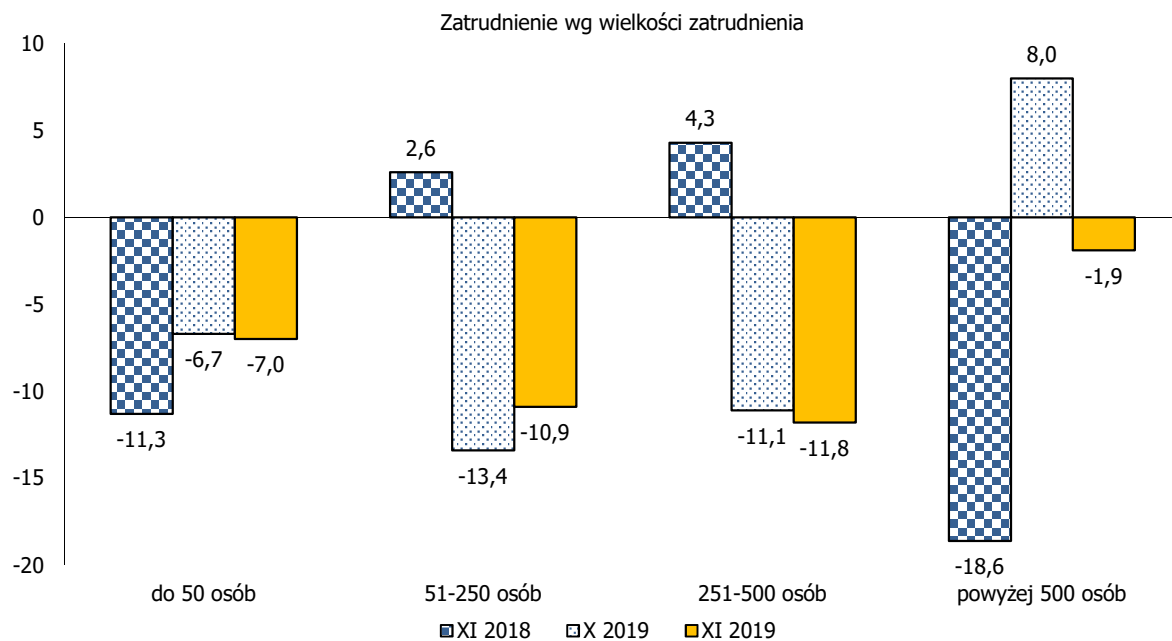

6. Zatrudnienie

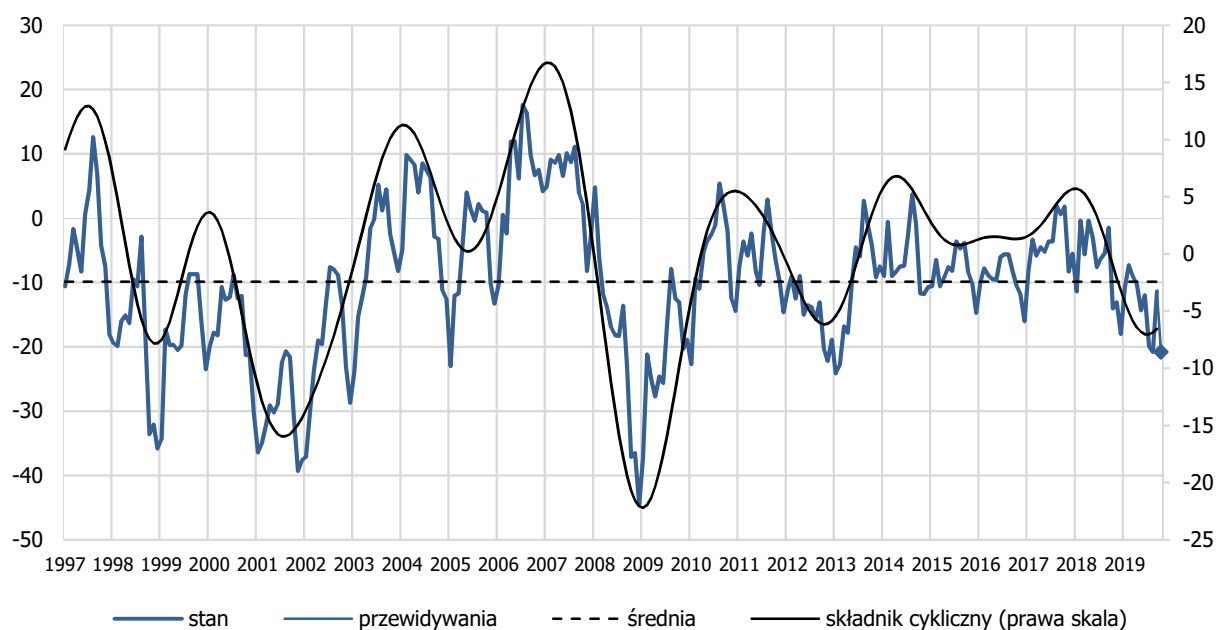

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
wzrost	12,0	12,0	13,8	11,4	10,8	12,1
brak zmiany	70,7	75,2	67,3	70,1	71,4	65,5
spadek	17,2	12,8	18,9	18,4	17,8	22,4
saldo (1.-3.)	-5,2	-0,8	-5,1	-7,0	-7,0	-10,2

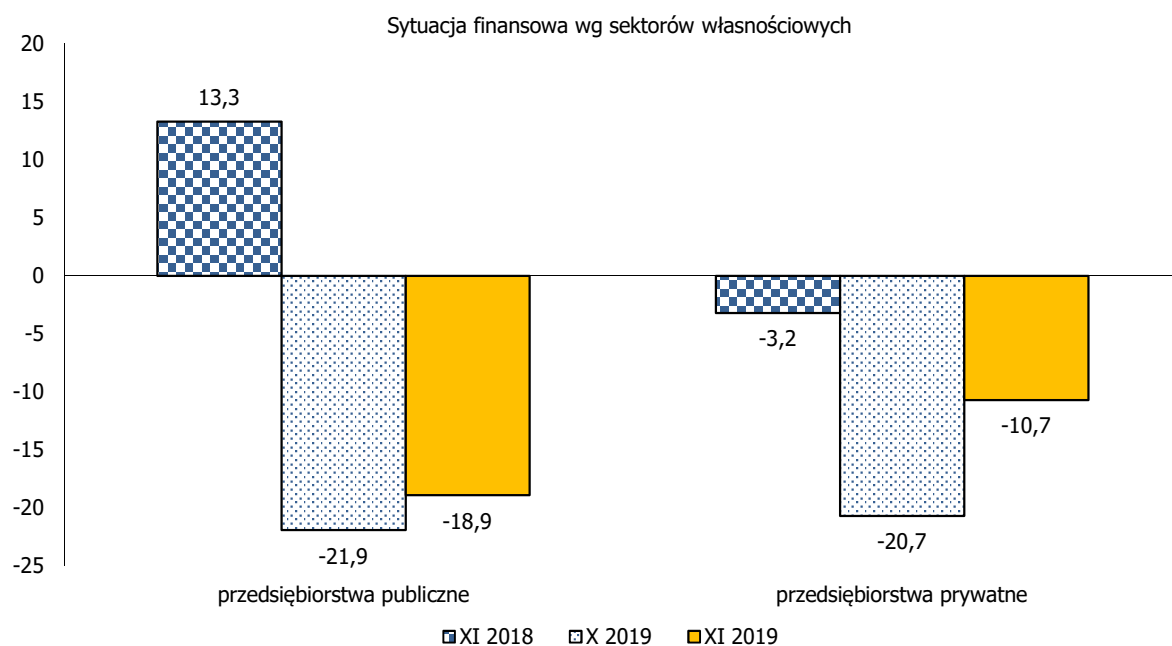

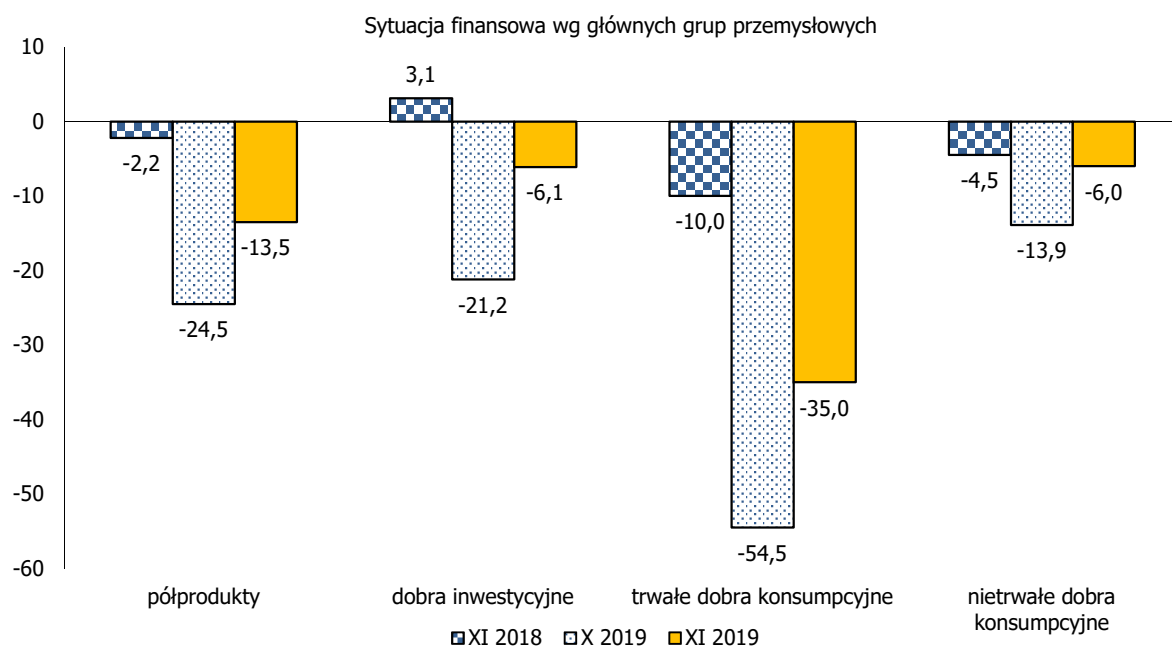
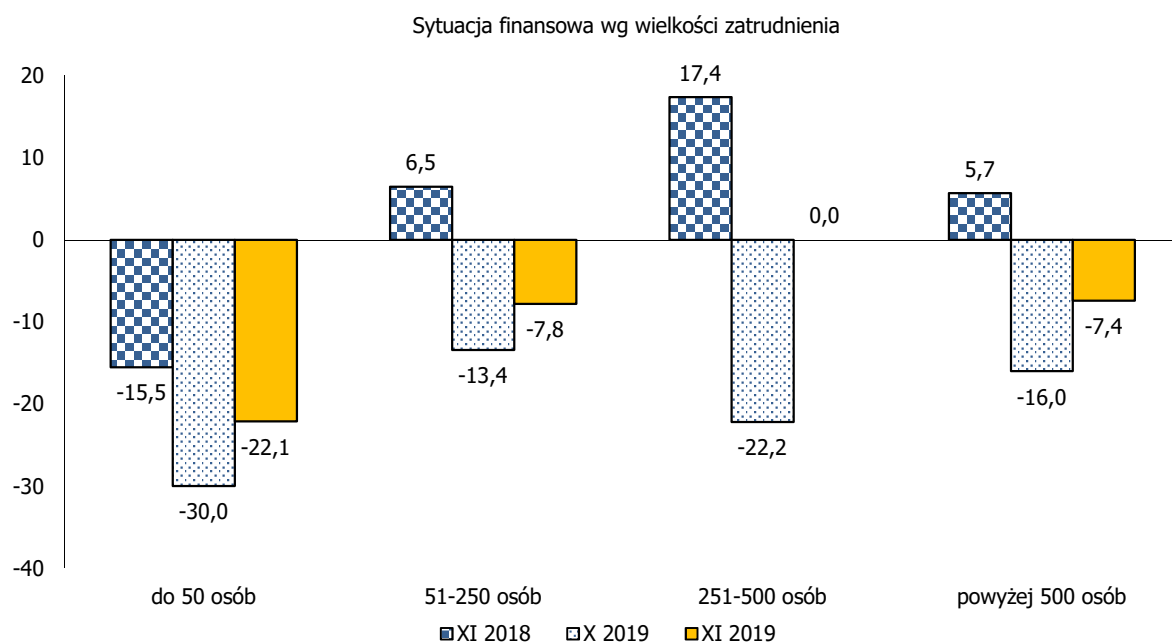

7. Sytuacja finansowa

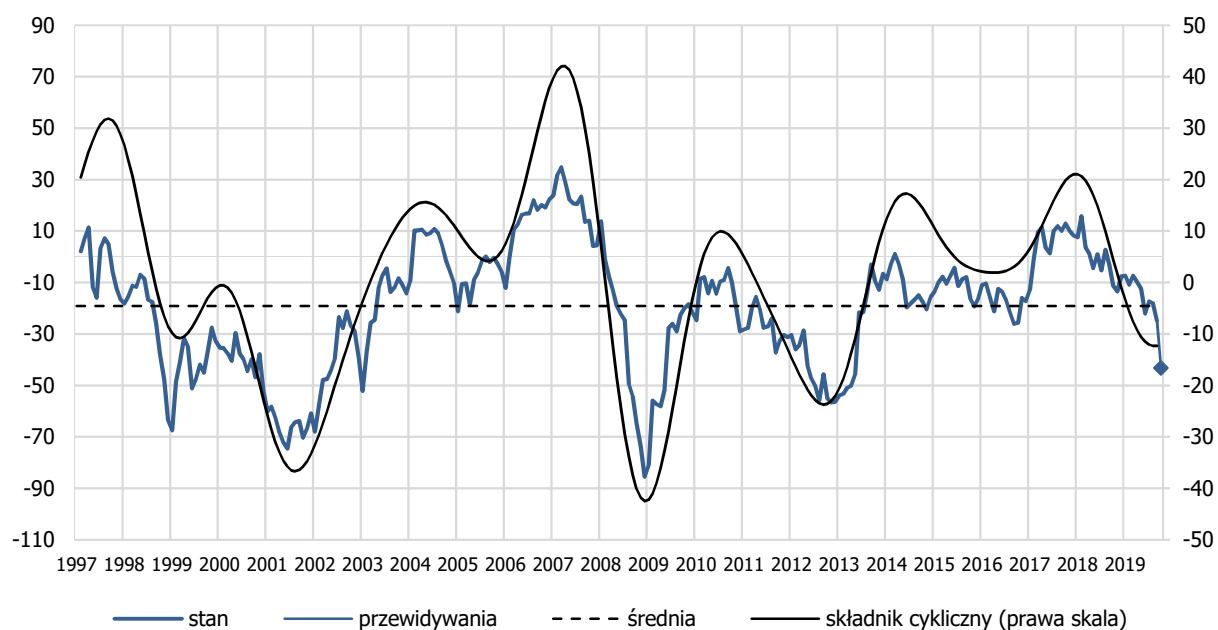

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
poprawa	16,2	13,3	10,0	10,6	11,9	10,5
brak zmiany	66,2	61,3	60,1	57,9	64,9	58,2
pogorszenie	17,7	25,3	29,9	31,4	23,3	31,3
saldo (1.-3.)	-1,5	-12,0	-19,9	-20,8	-11,4	-20,8

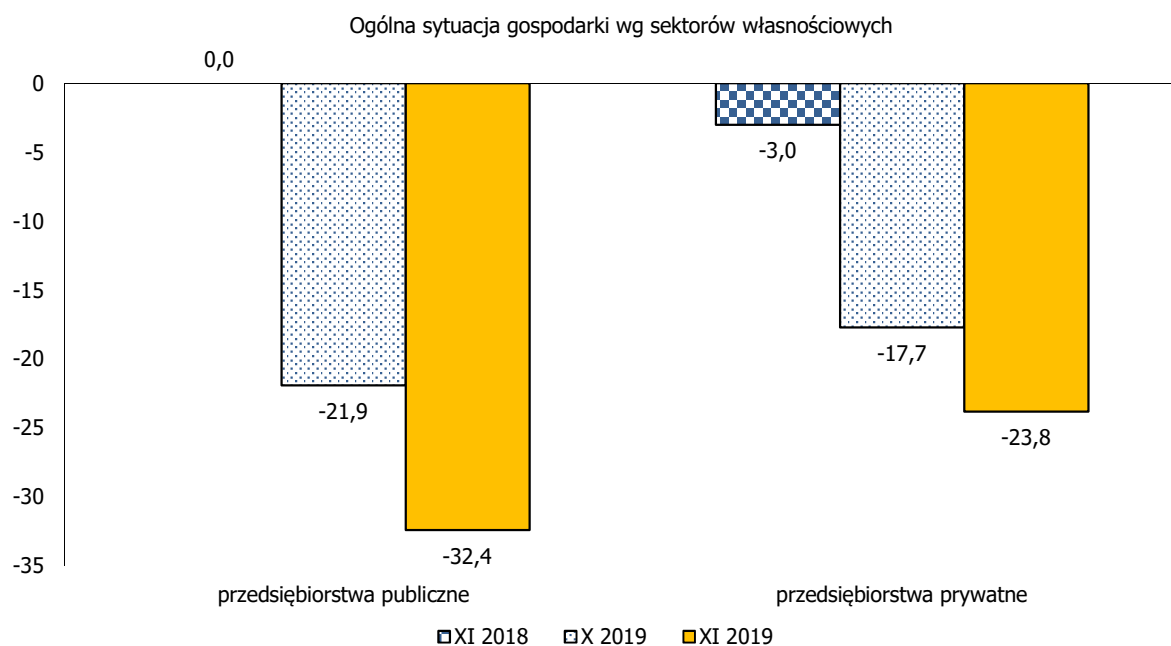

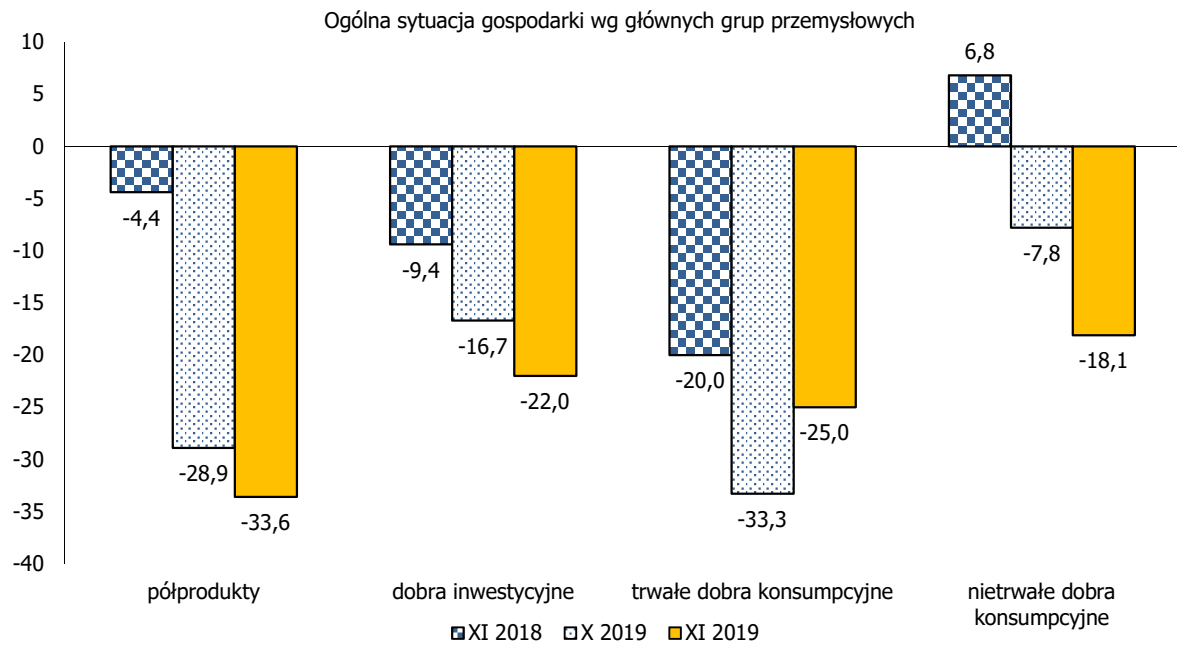
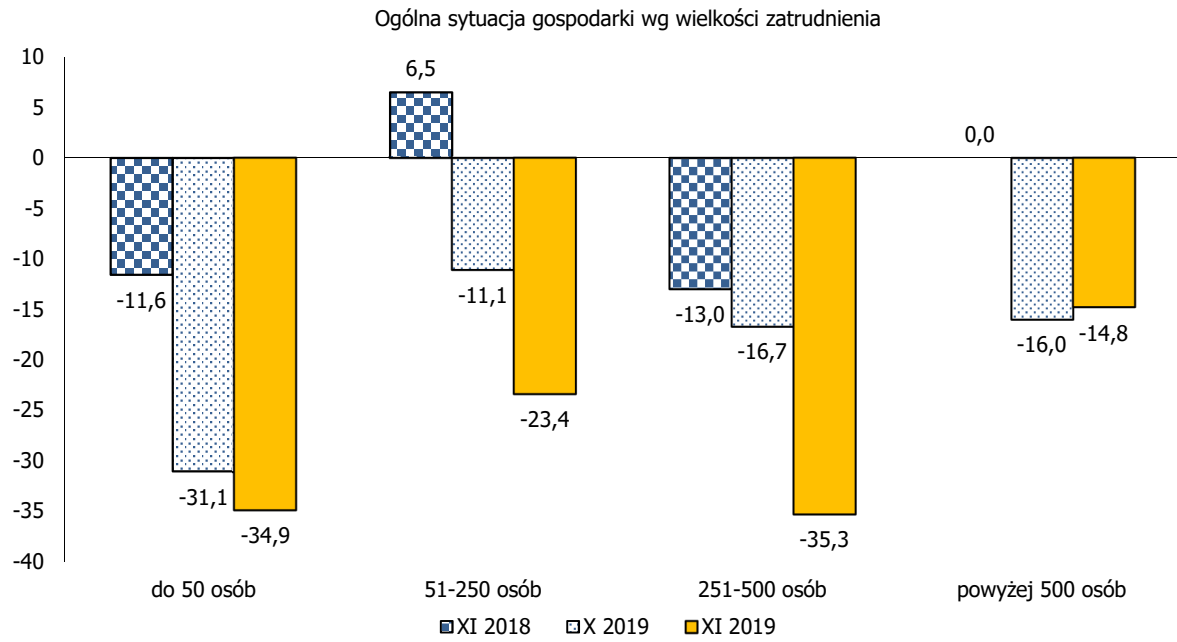

8. Ogólna sytuacja gospodarki

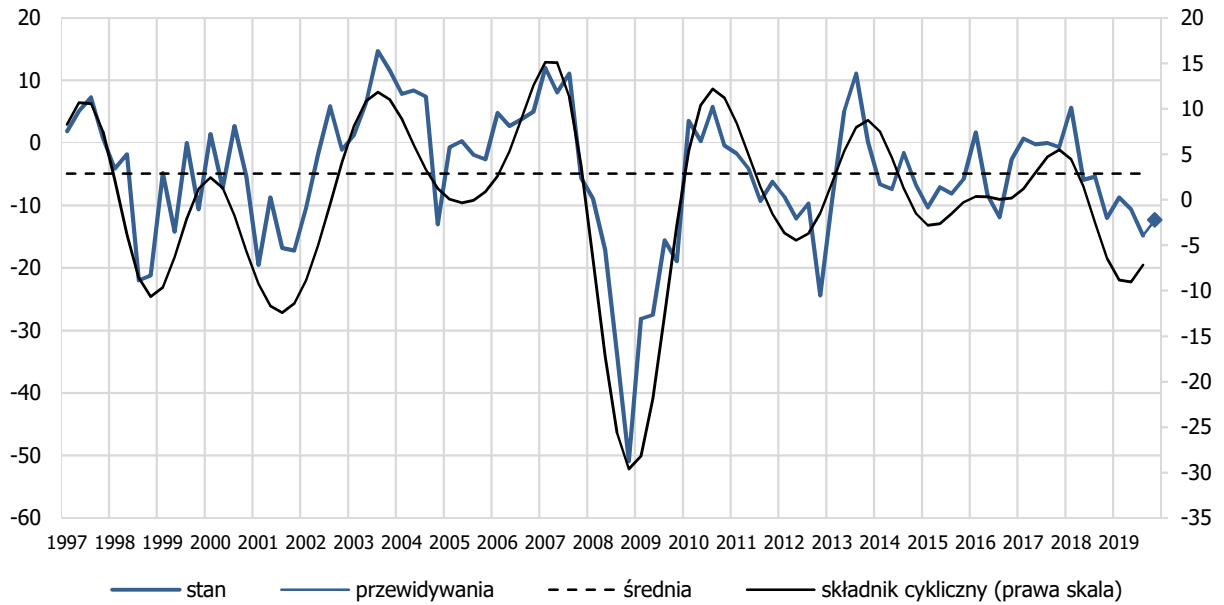

	XI'18	VIII'19	IX'19	X'19	XI'19	przewidywania
poprawa	16,2	11,5	13,2	12,0	7,8	5,9
brak zmiany	64,5	55,0	56,4	58,0	59,6	44,9
pogorszenie	19,3	33,5	30,4	30,1	32,6	49,2
saldo (1.-3.)	-3,1	-22,0	-17,3	-18,1	-24,8	-43,3

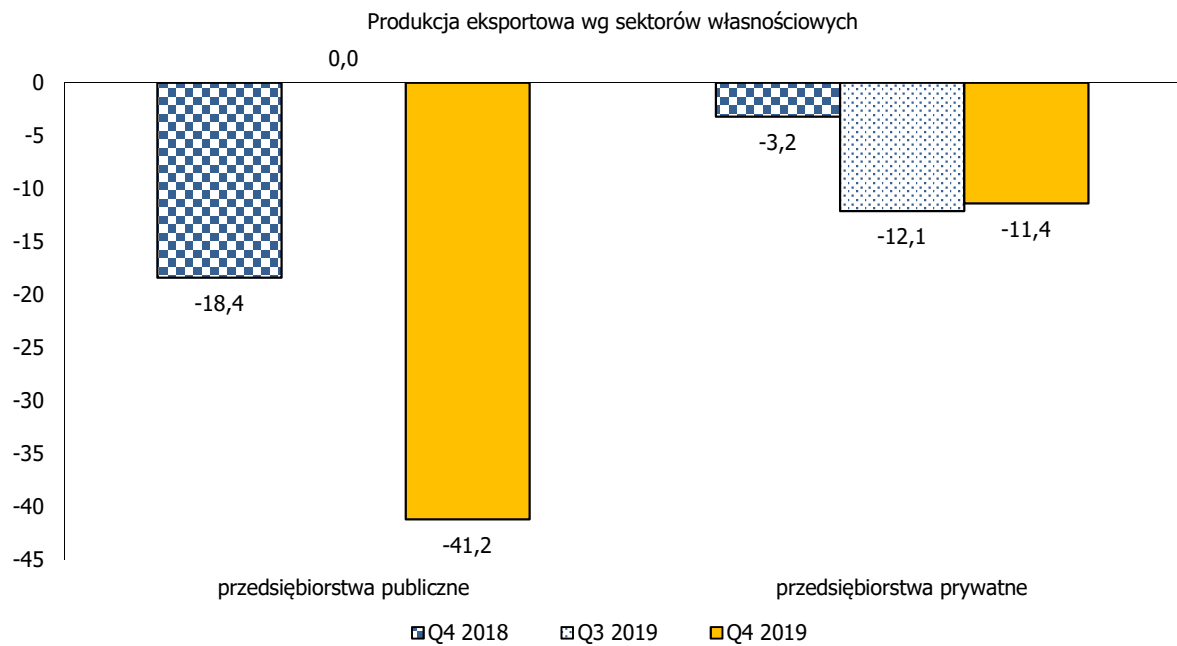

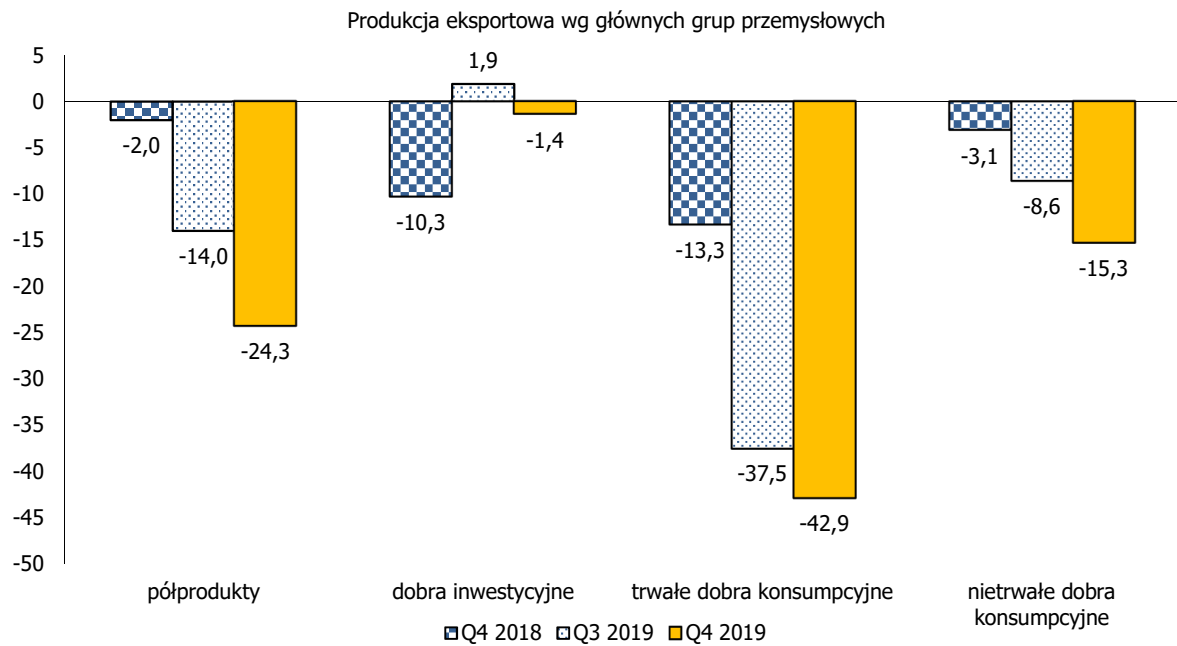
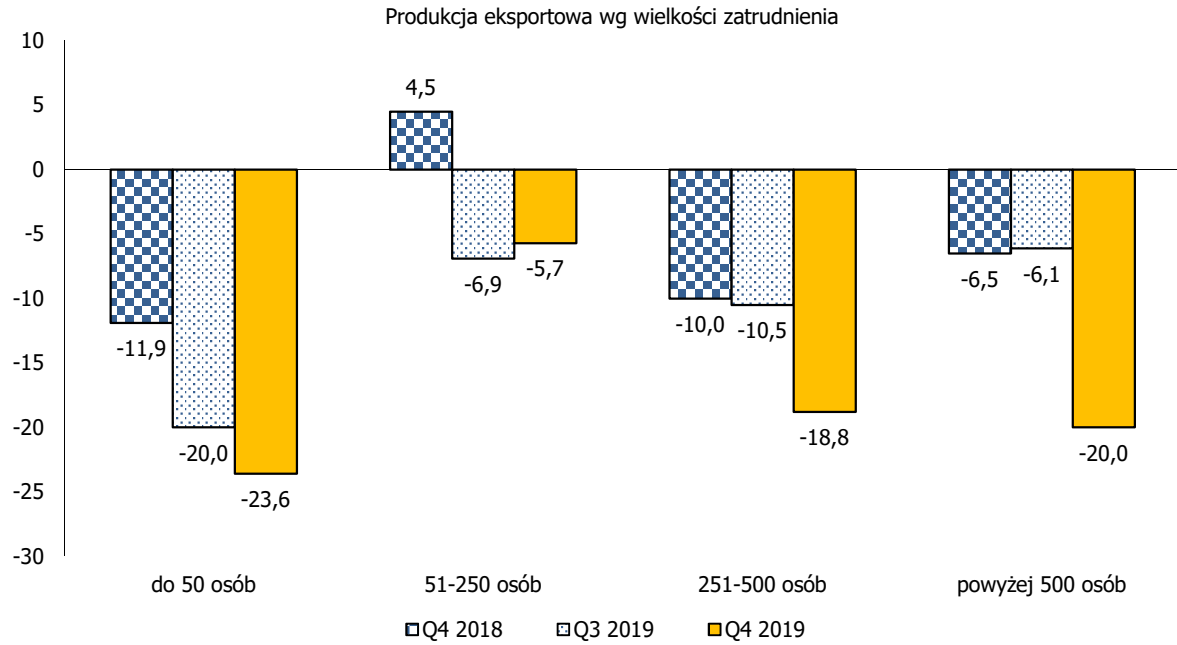

9. Produkcja na eksport

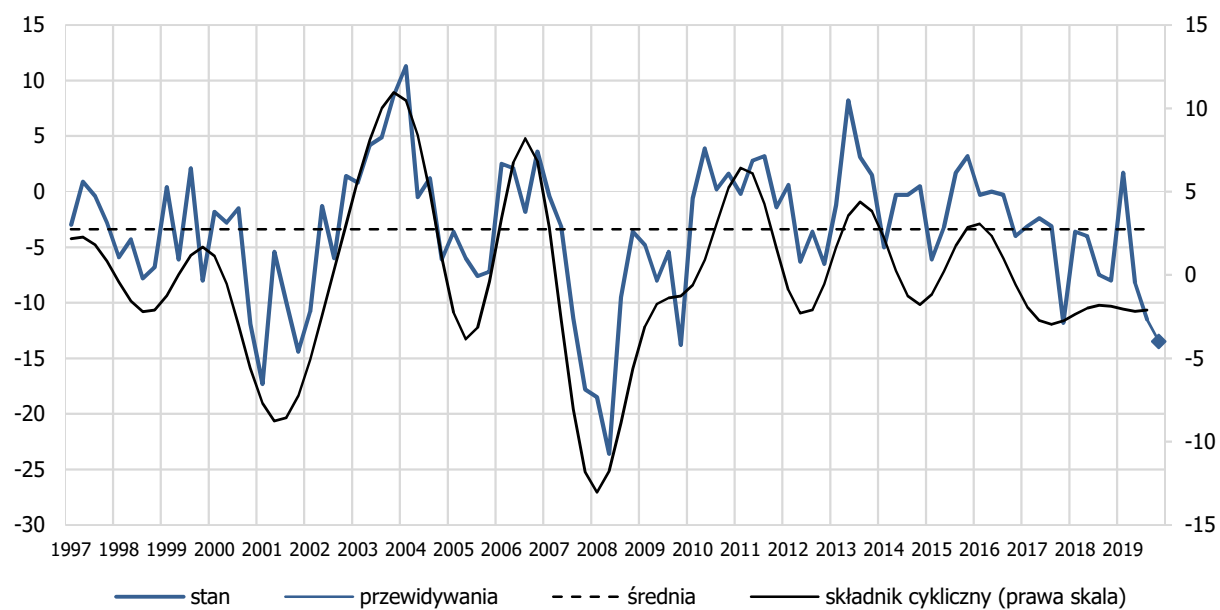

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	przewidywania
wzrost	14,4	15,1	15,1	12,6	12,1	14,7
brak zmiany	65,8	57,7	61,2	64,1	61,0	58,2
spadek	19,8	27,2	23,7	23,3	26,9	27,1
saldo (1.-3.)	-5,4	-12,0	-8,7	-10,6	-14,8	-12,3

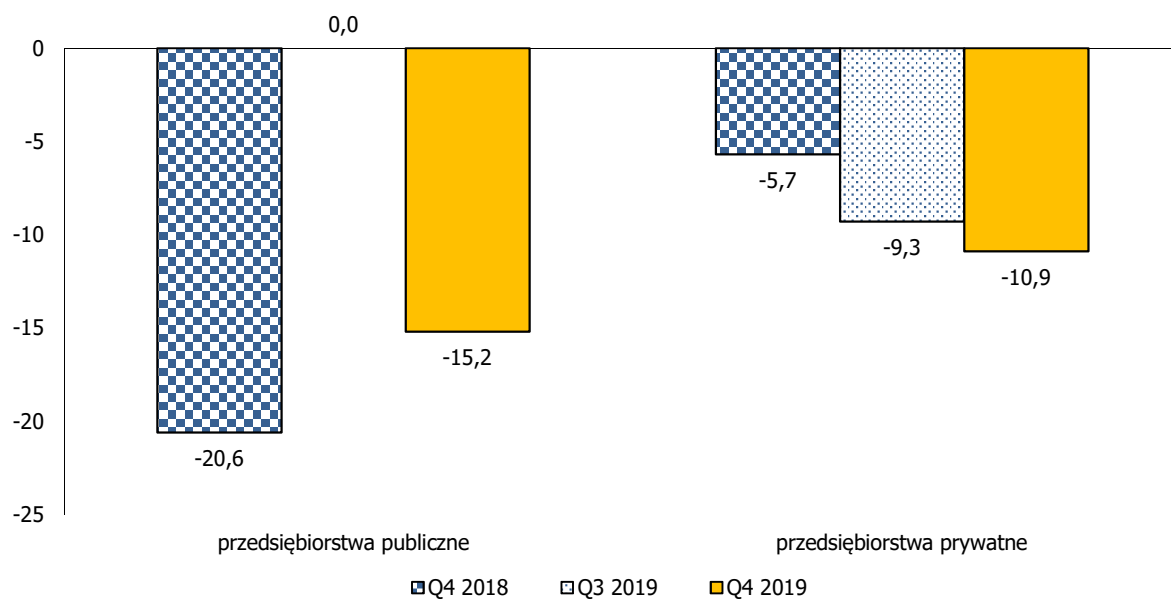

10. Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych

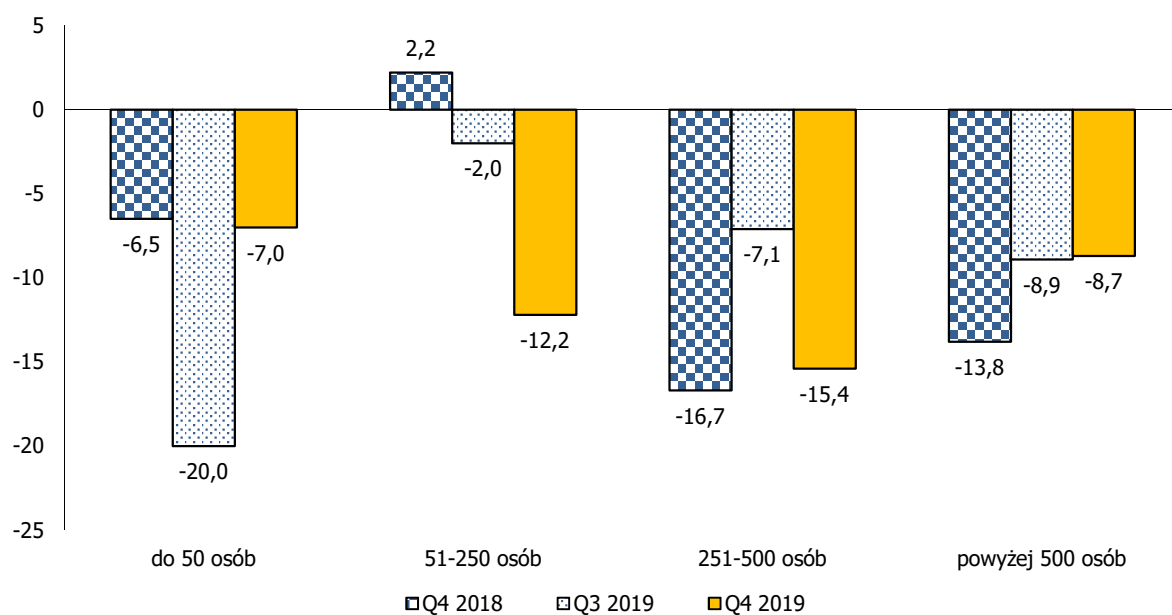

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	przewidywania
wzrost	8,6	6,1	12,2	7,0	6,8	7,4
brak zmiany	75,4	79,9	77,3	77,9	74,8	71,6
spadek	16,1	14,0	10,5	15,2	18,4	21,0
trudno ocenić	44,6	34,8	56,8	37,3	38,0	41,0
saldo (1.-3.)	-7,5	-8,0	1,7	-8,2	-11,5	-13,5

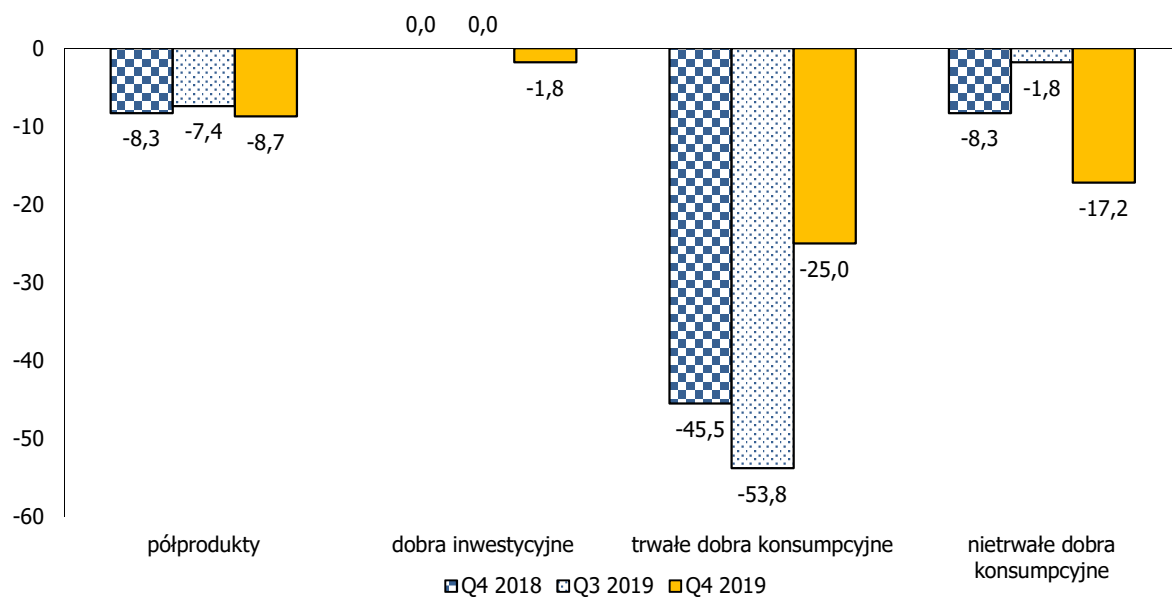
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg sektorów własnościowych

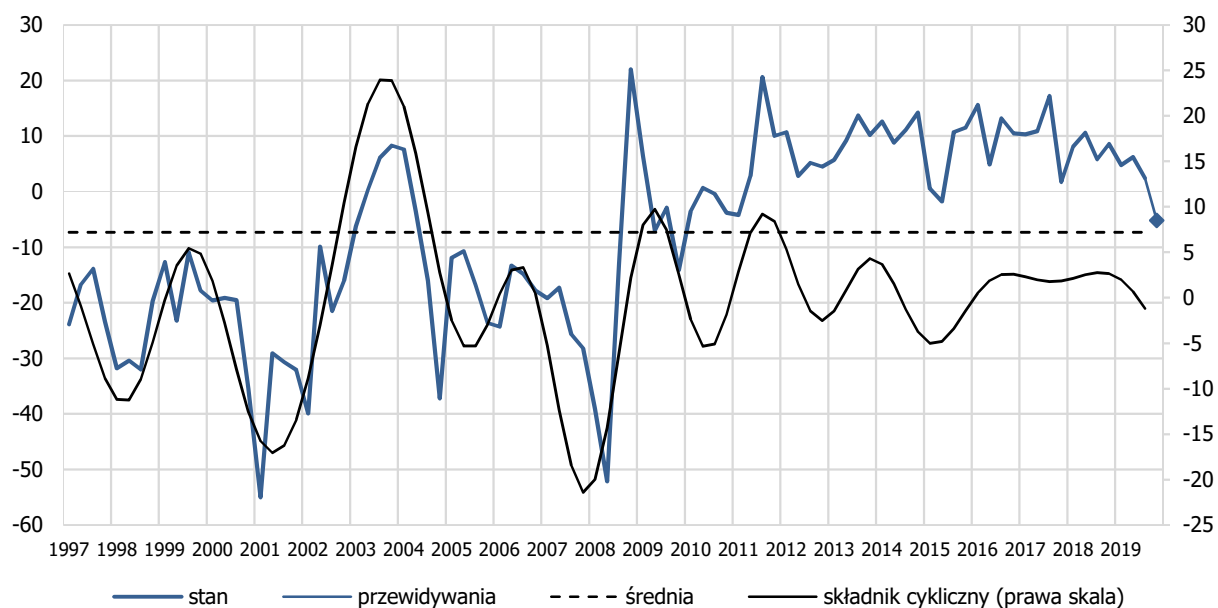
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg wielkości zatrudnienia

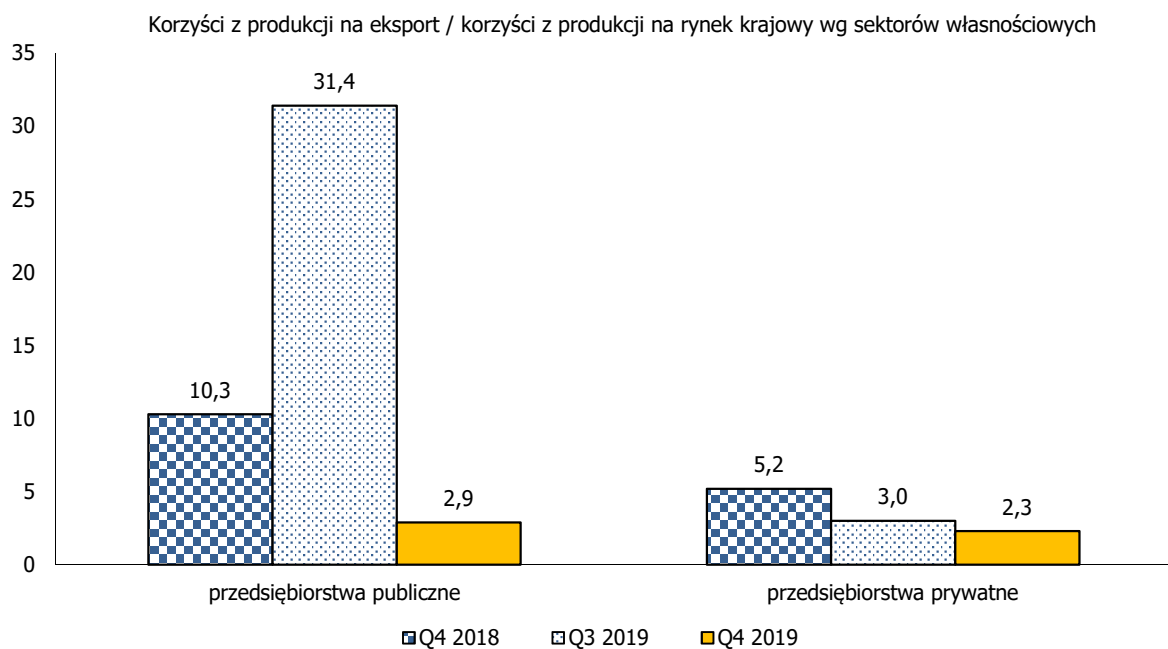
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg głównych grup przemysłowych

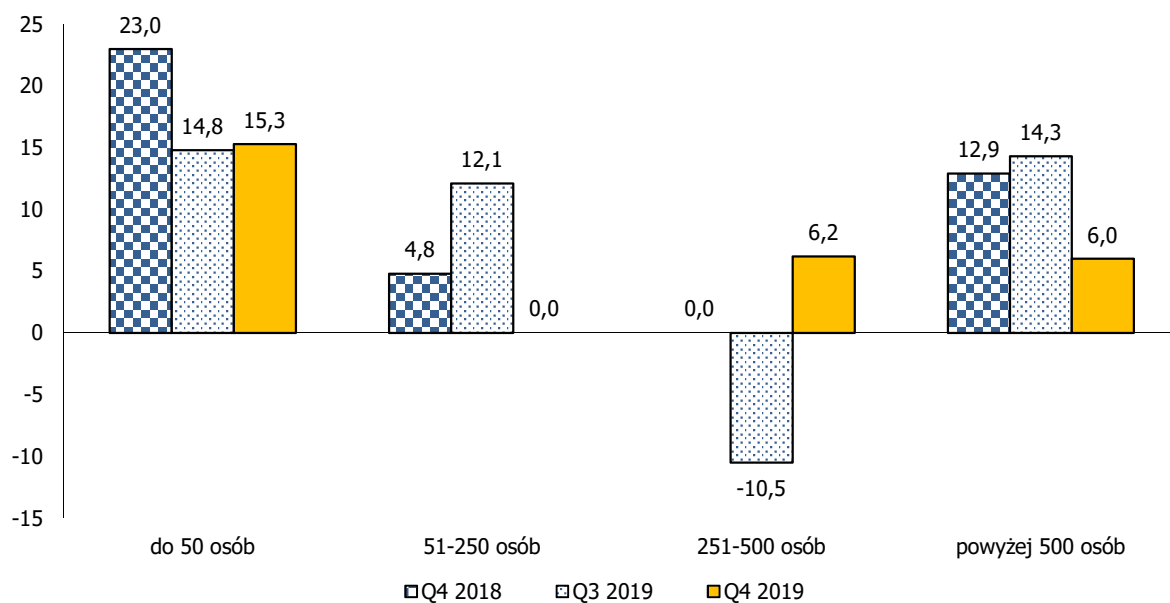
11. Korzyści z produkcji na eksport w stosunku do korzyści z produkcji na rynek krajowy

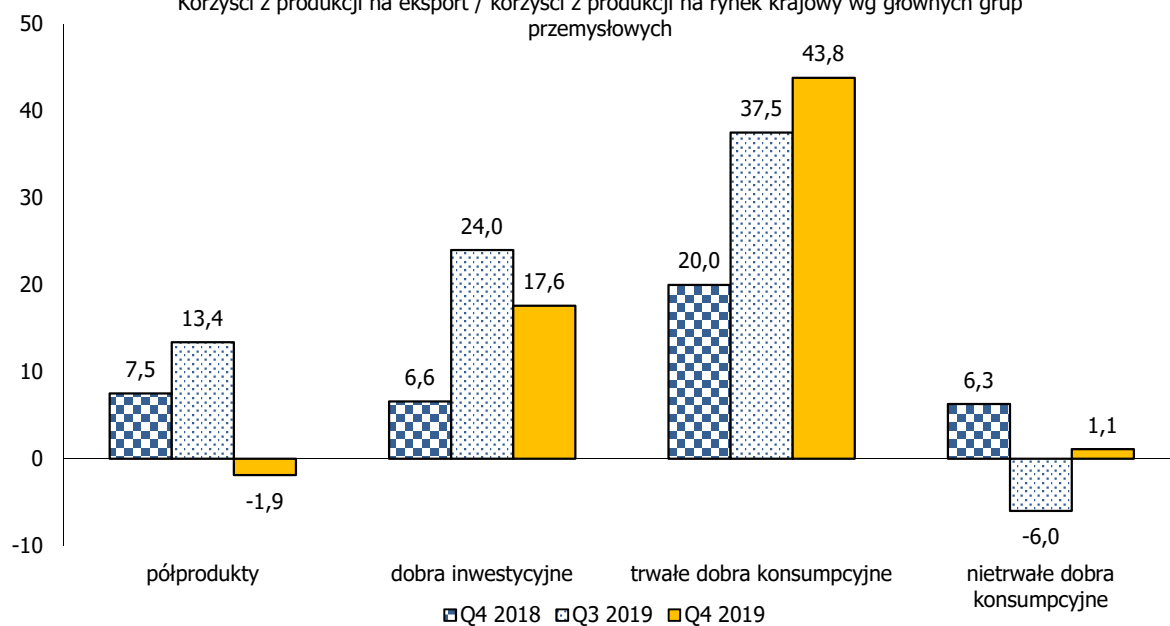
	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	przewidywania
wzrost	28,2	28,3	26,8	28,5	26,6	22,7
brak zmiany	49,3	52,0	51,3	49,2	49,1	49,5
spadek	22,5	19,7	21,9	22,3	24,2	27,8
saldo (1.-3.)	5,8	8,6	4,8	6,2	2,4	-5,2

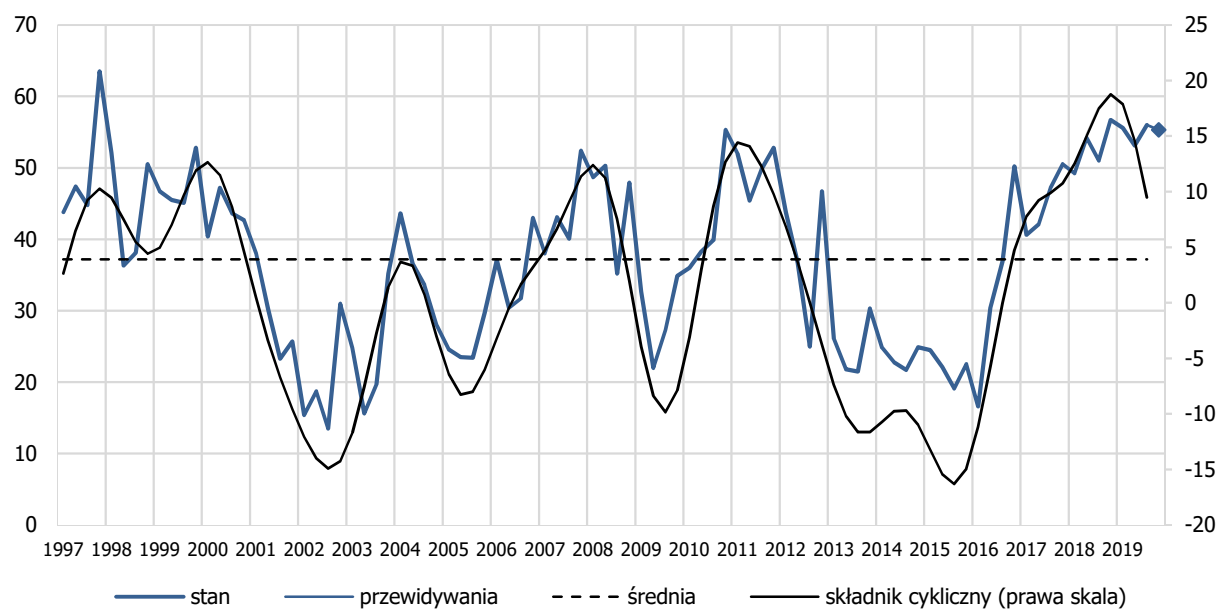
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg wielkości zatrudnienia

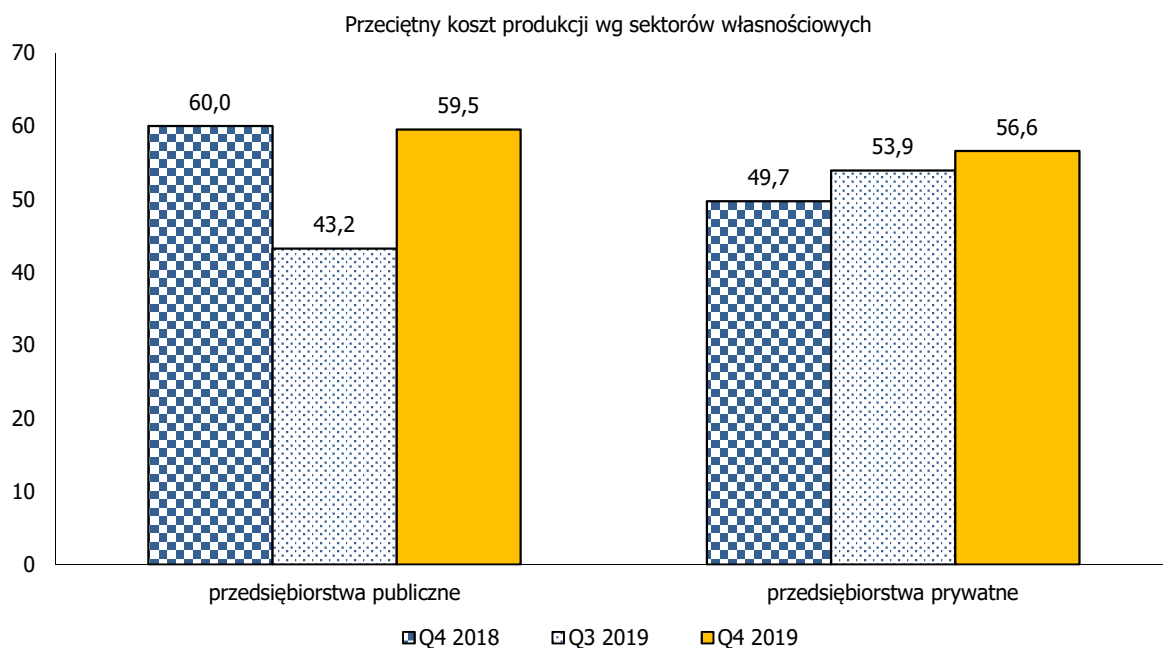
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg głównych grup przemysłowych

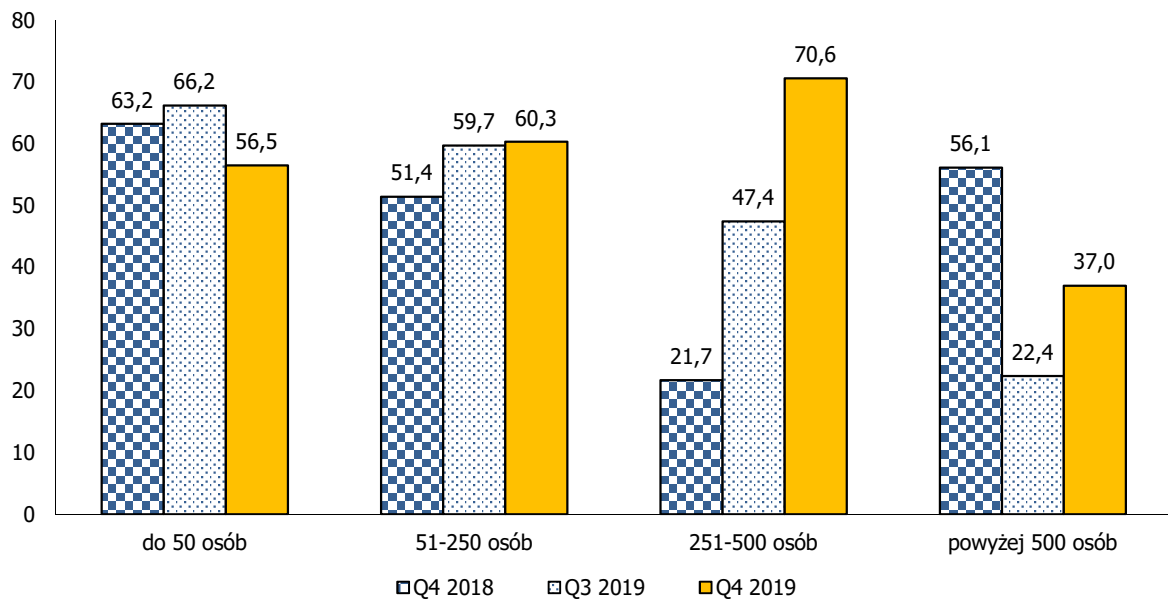
12. Przeciętny koszt produkcji

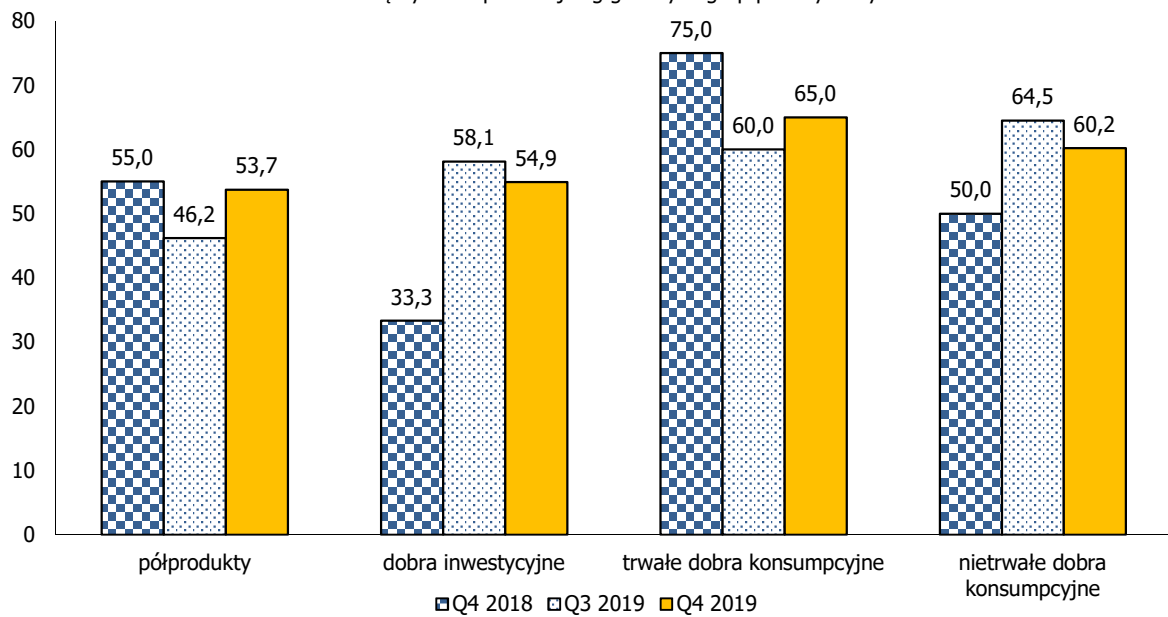
	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	przewidywania
wzrost	55,1	59,7	59,7	56,3	59,2	58,8
brak zmiany	40,9	37,3	36,2	40,4	37,5	37,7
spadek	4,0	3,0	4,1	3,2	3,3	3,5
saldo (1.-3.)	51,0	56,7	55,6	53,1	56,0	55,3

Przeciętny koszt produkcji wg wielkości zatrudnienia

Przeciętny koszt produkcji wg głównych grup przemysłowych

III. SUMMARY

In November, 2019 business situation in the manufacturing industry slightly worsened. The industrial confidence indicator (ICI RIED) dropped by 0.3 pts to -10.4 pts, and is now 4.0 pts down from the respective year 2018 figure. Hence, the improvement recorded in October did not sustain. The main balances increased but only marginally, and stayed negative. Negative cyclical factors keep in force. It was export production and its profitability to be primarily hit by the downturn. Manufacturers are very pessimistic in their views of business prospects over the next months. The seasonal slowdown has already begun, and no betterment should be expected to come in the upcoming months.